

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

PRENUMERATA KWARTALNA
10 ZŁOTYCH.

NUMER POJEDYŃCZY 1 ZŁOTY.

KONTO CZEKOWE P. K. O. Nr. 1520

REDAKCJA
WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 81 a
TELEFON 9-66-06.

ADMINISTRACJA
WARSZAWA, ŚW. KRZYSKA 13 m. 15
TELEFON 5-92-63.

Redakcja rękopisów nadesłanych
nie zwraca.

Ceny ogłoszeń: Wolne miejsce na pierwszej str.
okładki lub strona w tekście: 450 zł. — 1/2 str.
225 zł. — 1/4 str. 112 zł. 50 gr. Poza tekstem za
stronę: 300 zł. — 1/2 str. 150 zł., 1/4 str. 75 zł.
Publikacje bilansów o 50% drożej. Ogłoszenie
instytucyj komunalnych (dostarczone bezpośrednio do Administracji) za str. 150 zł. 1/2 str.
75 zł. — 1/4 str. 37,50 zł.

Redaktor — Dr. Maurycy Zdzisław Jaroszyński.

ROK XVI.

WARSZAWA, 11 LUTEGO 1934 r.

Nr. 6

TREŚĆ Nr. 6. Ustawa scaleniowa a ubezpieczenia pracowników samorządowych — *W. Dulnicz*. Głosy czytelników: Reforma danin komunalnych — *K. Kołodziej*. Ze Związku Pow. R. P. Sprawy bieżące. Wiadomości gospodarcze. Poradnik. Komunikaty.

Ustawa scaleniowa a ubezpieczenia pracowników samorządowych

Ustawa z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 396) t. zw. ustawa scaleniowa — połączyła w jedną całość kodyfikacyjną normy prawne, regulujące trzy typy ubezpieczeń społecznych: 1) ubezpieczenie na wypadek choroby i macierzyństwa, 2) ubezpieczenie na wypadek niezdolności do zarobkowania (względnie śmierci) powstałej na skutek wypadku w zatrudnieniu bądź na skutek nabycia choroby zawodowej i 3) na wypadek niezdolności do zarobkowania, powstałej na skutek inwalidztwa pracowników fizycznych.

Przepisy, zawarte w powyższej ustawie, mają charakter norm ogólnych, powszechnych, obejmują one wszelkie osoby, bez różnicy płci i wieku, które pozostają w stosunku prawnym o pracę bądź w stosunku służbowym.

Jak w świetle tych przepisów wyglądają sprawy ubezpieczeń pracowników samorządowych?

Ubezpieczenie na wypadek choroby i macierzyństwa obejmuje wszystkich pracowników samorządowych. Nieliczne i czasowe wyjątki przewiduje art. 297, który głosi, że objęcie tem ubezpieczeniem pracowników instytucyj, które przed wejściem w życie niniejszej ustawy udzielały swym pracownikom pomocy leczniczej, zamiast ubezpieczenia w kasach chorych bądź zgodnie z obowiązującymi przepisami bądź mimo istniejących przepisów odracza się do terminu, wyznaczonego przez Radę Ministrów dla poszczególnych instytucyj.

Co się tyczy t. zw. ubezpieczenia emerytalnego, t. j. ubezpieczenia na wypadek niezdolności do zarobkowania na skutek inwalidztwa ubezpieczeniowego, to ubezpieczenie to nie obejmuje wszystkich pracowników samorządowych.

Zgodnie bowiem z art. 6 omawianej ustawy pracownicy umysłowi, objęci Rozporządzeniem Prezy-

denta Rzeczypospolitej z 24.XI.1927 r., bądź zwolnienia od ubezpieczeń na mocy powyższego rozporządzenia, nie podlegają ubezpieczeniu emerytalnemu, określone mu ustawą scaleniową.

W odniesieniu przeto do umysłowych pracowników samorządowych mają moc obowiązującą w dalszym ciągu przepisy zawarte w lokalnych statutach emerytalnych bądź też (dla kontraktowych) przepisy rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych.

Natomiast wszyscy fizyczni pracownicy samorządowi zostali objęci ustawą scaleniową w zakresie ubezpieczenia emerytalnego.

Ustawa scaleniowa bowiem nie zawiera przepisu, analogicznego do tekstu, zawartego w art. 5 ust. 6 Rozp. Prez. Rzpl. z 29 listopada 1927 o ubezpieczeniu pracowników umysłowych, który zezwolił związkowi samorządowemu na zapewnienie swym umysłowym pracownikom ubezpieczenia we własnym zakresie działania w postaci ubezpieczenia w lokalnych powiatowych funduszach emerytalnych.

W odniesieniu do fizycznych pracowników samorządowych takiego zwolnienia niema. I tu wytworzy się pewnego rodzaju dwutorowość.

Tworząc bowiem przepisy ubezpieczeniowe dla pracowników samorządowych, związki komunalne nie czyniły naogół różnicy między pracownikiem fizycznym i umysłowym i korzystając z uprawnień zawartych w art. 5 Rozp. Prez. Rzpl. z 27 listopada 1927 objęły ubezpieczeniem obydwa typy pracownika samorządowego. Punkt ciężkości zagadnienia przeniesiony był natomiast na kwestję stałości zatrudnienia. Postąpiono tak zresztą, spełniając zalecenia władz nadzorczych, zawarte w okólniku Min. Spr. Wewn. z 18.7.1929 Nr. 148 i w tekście paragrafu pierwszego statutu wzorowego.

W rezultacie w przeważającej większości, obowiązujące statuty emerytalne obejmują wszystkich pracowników samorządowych, fizycznych i umysłowych, byleby zajmowali stanowiska przewidziane w statucie etatów stanowisk służbowych i byleby przyjęci byli do pracy na czas nieograniczony.

Mimo załatwienia sprawy ubezpieczenia emerytalnego pracowników fizycznych przez związki samorządowe we własnym zakresie, obowiązujące przepisy nakładają na nie obowiązek zgłoszenia się do ubezpieczenia w Zakładzie Ubezpieczenia Emerytalnego Robotników.

Obowiązek ten wypływa ponadto z art. 9 i 304 ustawy scaleniowej. W szczególności art. 304 głosi, iż Kasy Emerytalne Robotników (a za takie trzeba oczywiście uważać w odniesieniu do pracowników fizycznych fundusze emerytalne) działające na obszarze województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego, wileńskiego, krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiego — części wojew. śląskiego, winny być utrzymane po wejściu w życie ustawy scaleniowej. Jedynie wysokość świadczeń oraz składek, przypadających na pracownika i pracodawcę może ulec redukcji na zasadach, które ustali rozporządzenie Rady Ministrów.

Natomiast art. 9 ustawy scaleniowej głosi, że ubezpieczenie pracowników w innych instytucjach ubezpieczeniowych poza temi, których organizację określa ustawa scaleniowa, nie zwalnia od obowiązku ubezpieczenia.

Nasuwa się kwestja, czy taka dwutorowość ubezpieczenia w odniesieniu do pracowników fizycznych jest celowa i pożądana. Czy te same motywy, które skłoniły ustawodawcę do wyodrębnienia pracowników samorządowych z pod obowiązku ubezpieczenia w Zakładach Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, nie przemawiają za tem, by takie samo wyodrębnienie zastosować i do pracowników fizycznych, zatrudnionych w samorządach.

Raczej należy mniemać, że niewyodrębnienie z Zakładu Emerytalnego przyczyni się jedynie do pogmatwania i tak już skomplikowanych stosunków służbowych, wiążących pracownika ze związkiem samorządowym.

Ustawa scaleniowa obejmuje trzeci wreszcie

rodzaj ubezpieczenia — ubezpieczenia na wypadek niezdolności do zarobkowania lub śmierci osoby ubezpieczonej wskutek wypadku w zatrudnieniu lub wskutek choroby zawodowej.

Ten typ ubezpieczenia obejmuje wszystkich pracowników samorządowych. Art. 6 ustawy, zawierający zwolnienie pracowników samorządowych ogranicza to zwolnienie jedynie do ubezpieczenia unormowanego Rozp. Prez. Rzpl. z 27.XI.1927 r., orzeka natomiast obowiązek ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia wypadkowego.

Również i ten typ ubezpieczenia w odniesieniu do stałych pracowników zatrudnionych w samorządzie, został uregulowany we własnym zakresie działania przez związki samorządowe. §§ 8 i 13 statutów emerytalnych powszechnie głoszą, że w razie nieszczęśliwego wypadku, wynikłego z powodu lub w czasie pełnienia obowiązków służbowych, bądź w razie nabycia przez pracownika choroby zawodowej czy zakaźnej pracownik nie tylko nabywa prawo do uposażenia emerytalnego, lecz ponadto do wysługi emerytalnej dolicza się okres czasu od 4 do 15 lat w zależności od stopnia utraty zdolności do zarobkowania.

Jeżeli wziąć pod uwagę, że w warunkach, w jakich się odbywa praca w samorządzie utrata zdolności do zarobkowania wskutek wypadku jest zjawiskiem sporadycznym, że lista chorób zawodowych, objęta art. 138 ustawy scaleniowej, z powodu których przysługuje renta wypadkowa, obejmuje choroby, na które nigdy pracownik samorządowy (za wyjątkiem zatrudnionych w dziale weterynarii) zapisać nie może, że wpływ nieszczęśliwego wypadku względnie szeroko ujętej choroby zawodowej w dostatecznej mierze wpływa na prawo i wymiar uposażenia emerytalnego pracownika samorządowego, to należy dojść do wniosku, że objęcie wszystkich pracowników samorządowych obowiązkiem ubezpieczenia wypadkowego jest jedynie zbędnem i niecelowym obciążeniem budżetów związków samorządowych.

Wydaje się przeto rzeczą celową i słuszną, by przy najbliższej sposobności znowelizować przepisy ustawy scaleniowej w kierunku całkowitego wyłączenia z pod jej działania pracowników samorządowych.

W. Dulicz.

Głosy czytelników

Reforma danin komunalnych

Memorjał centralnych zrzeseń samorządowych, złożony Panu Ministrowi Skarbu, a którego treść zamieszczono w Nr. 50/33 „Samorządu“, poddał gruntownej krytyce projekt reformy systemu danin samorządu terytorjalnego i dostatecznie uwypuklił niekorzystne dla samorządów strony tego projektu, względnie obciążenie dochodowości samorządów w ogólności a samorządów powiatowych w szczególności.

W związku z tem pozwalam sobie dorzucić garść

uwag z terenu województwa południowego, opierając się na stosunkach tam panujących.

Projekt reformy systemu danin komunalnych niewątpliwie ma na celu między innymi ograniczenie autonomji finansowej samorządów i ograniczenie dochodowości, jakkolwiek autonomji tej nigdy samorządy nie nadużywały mimo, że ustawicznie nakłada się na samorządy coraz to nowe ciężary i obowiązki.

Wspomnę tylko o tych ciężarach z niedalekiej

przeszłości, jak przerwienie na samorządy gminne obowiązku wypłacania dodatku mieszkaniowego dla nauczycielstwa i obowiązku świadczenia na rzecz „Funduszu Pracy“.

Wprawdzie, gdy chodzi o województwa południowe rozciągnięto nań moc obowiązującej ustawy o podatku wyrównawczym i z tego źródła dochodowego pokrywają częściowo gminy wiejskie dodatki mieszkaniowe, jednakże w wielu gminach podatek wyrównawczy nie pokrywa w połowie tego dodatku mieszkaniowego. Natomiast ustawowe stawki świadczeń samorządów powiatowych na rzecz „Funduszu Pracy“ nie znajdują wogóle pokrycia w dotychczasowych źródłach dochodowych samorządów powiatowych, gdyż ustawa o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych nie zapewnia funduszu nawet na najbardziej konieczne potrzeby samorządów.

Nie można pominąć także stałego wydatku, jakim od r. 1927 obarczono samorządy powiatowe i miejskie na rzecz szpitalnictwa małopolskiego w formie specjalnej dopłaty.

Już przy nałożeniu tego obowiązku, mimo korzystnej konjunktury gospodarczej, dotkliwie dawał się odczuć ten wydatek, gdyż dopłata ta przypada na samorządy powiatowe, w znacznych kwotach bo od 15.000 do 30.000 zł. rocznie, przyczem należy zauważyć, że wyższe kwoty przypadają przeważnie na powiaty mniej zamożne i pochłaniają niejednokrotnie do 25% dochodów budżetowych. W ostatnich latach kryzysu gospodarczego wydatek ten przeszedł już wszelkie granice możliwości finansowych i stawia samorządy powiatowe w położenie bez wyjścia, powodując niemożność zrównoważenia budżetów. — Cóż dopiero mówić, gdy się do tego doda wydatek na „Fundusz Pracy“ w wysokości 5% dochodów budżetowych.

Ustawa o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych wogóle nie zapewniała i nie zapewnia samorządom w tej mierze funduszy, jakie są niezbędne do spełnienia tych zadań, jakie nakładają na samorządy ustawy. Najżywniejsze przeto potrzeby jak opieka społeczna, zdrowie publiczne, oświata i rolnictwo nie mogą być zaspokojone nawet w 10%, nie mówiąc o drogach.

Wiadomo bowiem, że samorządy powiatowe opierają swe dochody conajmniej w kilkudziesięciu procentach na dodatkach do podatków państwowych a gdy się zważy, że dodatki komunalne dzielą los podatków państwowych, które niejednokrotnie w znaczniejszych sumach zwłaszcza większej własności rolnej zostają rozłożone na raty poza okres budżetowy,

łatwo zrozumieć, że najważniejsze obecnie źródła dochodowe zawieść muszą. Wydajność takich dochodów, jak udział w podatku dochodowym, podatek przemysłowy i dodatek do opłat stemplowych od przeniesienia własności nieruchomości i dodatek do opłat państwowych od patentów akcyzowych — spadły obecnie w porównaniu z latami poprzednimi najmniej do 50% a niektóre z nich do 20%.

I tak: podatek dochodowy spadł do minimum a obecnie ze względu na reformę uposażeń pracowników państwowych wydajność jego będzie jeszcze bardziej obniżona, podatek przemysłowy względnie dodatek wskutek reformy podatku obrotowego i o patentach przemysłowych zmniejszył się do połowy, dodatek stemplowy, który stanowił poważny dochód, spadł obecnie do połowy ze względu na niepomyślną konjunkturę gospodarczą, przeniesienie bowiem prawa własności nieruchomości zmniejszyło się do minimum. Nawet podatek od spożycia, zużycia i produkcji znacznie się zmniejszył.

Jakkolwiek z jednej strony dochody stale z roku na rok się zmniejszają, to jednak z drugiej strony żadnych obowiązków ustawowych samorządom nie ujęto, lecz owszem obowiązki te się zwiększają.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że wydatki na dodatki mieszkaniowe dla nauczycielstwa i na rzecz Funduszu Pracy są świadczeniem o charakterze państwowym, jak również o tym samym charakterze są dopłaty na rzecz szpitalnictwa w województwach południowych, lecz niewątpliwym jest także fakt, że samorządy wydatkom tym nie są w stanie poddać.

Nie można przytem zapominać, że samorząd stanowi podstawową komórkę organizacyjną administracji ogólnej i że nałożone ustawami i przepisami obowiązującymi na samorządy obowiązki i zadania stanowią w 80% poruczony zakres działania a do należytego spełnienia tak poruczonego jak i własnego zakresu działania muszą być zapewnione środki finansowe.

W tym więc stanie rzeczy reforma finansów komunalnych w sensie dalszego obniżenia dochodowości musiałaby spowodować niechybną katastrofę samorządów; — należy raczej pomyśleć o reformie finansów samorządowych w kierunku stworzenia odpowiednich warunków finansowych, umożliwiających spełnienie zadań i obowiązków ciężących na samorządach. Do takiej reformy należy przystąpić jaknajśpieszniej, gdyż już wkrótce może być za późno.

K. Kotodziej.

Ze Związku Powiatów Rzeczypospolitej Polskiej

PROTOKÓŁ Z POSIEDZENIA RADY ZWIĄZKU POWIATÓW R. P., ODBYTEGO W DNIU 2 LUTEGO 1934 ROKU W SALI POSIEDZEŃ ZWIĄZKU POWIATÓW R. P. W WARSZAWIE.

Obecni członkowie Rady pp.: 1) W. Bocheński, 2) J. Czarnocki, 3) S. Czekanowski, 4) D. Dratwa,

5) E. Dunin-Markiewicz, 6) K. Dziewanowski, 7) W. Gajewski, 8) S. Gliszczyński, 9) A. Hermaszewski, 10) W. Hyla, 11) Dr. M. Jaroszyński, 12) O. Jeleński, 13) F. Kasprzak, 14) J. Koj, 15) K. Kühn, 16) S. Leopold, 17) J. Marossanyi, 18) W. Niedźwiecki, 19) W. Niepokulczycki, 20) J. Osmołowski, 21) A. Pacholczyk, 22) J. Płachta, 23) I. Puławski, 24) A.

Rzewski, 25) Dr. K. Siudowski, 26) Inż. J. Taran-tiuk, 27) Dr. J. Trzeciński, 28) B. Wnuk oraz członek Zarządu dyr. F. Branny i zastępca dyr. F. Grela.

Obradom przewodniczył Prezes Związku Powia-tów R. P. Dr. M. Jaroszyński i Wice-Prezes E. Du-nin-Markiewicz. Przebieg obrad protokołował p. R. Werner.

Posiedzenie otworzył o godz. 10 min. 50 Prezes Dr. M. Jaroszyński. Po stwierdzeniu przez Przewo-dniczącego przewidzianego statutem quorum, przy-jęty został następujący porządek obrad:

I. Przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedze-nia Rady.

II. Sprawozdanie z działalności Zarządu za okres od 7.V.1933 r. do 1.II.1934 r.

III. Reforma finansów komunalnych.

IV. Sprawa zwołania Zjazdu Głównego.

V. Preliminarz budżetowy Związku na rok 1934/35.

VI. Zmiana Statutu Związku Powiatów R. P.

VII. Wolne wnioski.

Poza porządkiem dziennym wpłynął wniosek p. S. Leopolda, odczytany przez p. Wice-Prezesa Du-nin-Markiewicza, o treści następującej: „Do Pana Marszałka Sejmu R. P. Rada Związku Powiatów R. P. z radością wita nowy okres w dziejach Polski Odrodzonej, zapoczątkowany uchwaleniem przez Sejm Ustawy Konstytucyjnej, która, oparta na wła-snych narodowych doświadczeniach, kładzie mocne podwaliny dalszego rozwoju i krzepnięcia potęgi Państwa, i ze swej strony zapewnia, że dołoży wszelkich swych sił w pracy dla dobra Rzeczypospo-litej“. Uchwałę powyższą przyjęto przez aklamację

I. Przyjęcie protokołu poprzedniego posiedzenia Rady.

Protokół z posiedzenia Rady, odbytego w dniu 7 maja 1933 r. (wydrukowany w Nr. 21 „Samorząd“ z 1933 r.), przyjęto bez zmian.

II. Sprawozdanie z działalności Zarządu za okres od 7 maja 1933 r. do 1 lutego 1934 r.

Sprawozdanie z działalności Zarządu za okres ubiegły złożył Prezes Dr. M. Jaroszyński, przed-stawiając działalność Związku Powiatów na ogólnem tle sytuacji samorządu.

Stopniowe wprowadzanie w życie nowych zasad ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego zapomocą rozporządzeń wykonawczych wysuwa na czoło zadań Związku szereg momentów współdziałania w tej akcji w postaci prac opiniodaw-czych — formułowania i uzasadniania dezyderatów związków samorządowych.

Chodzi przede wszystkim o szczegółowe przepi-sy obowiązujące, które mają wypełnić luźne nieraz ramy ustawy samorządowej. W pracy tej Związek bierze udział przez opinjowanie projektów rozporzą-dzeń, opracowywanych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Przy tworzeniu zbiorowej gminy powstał pro-

blem wyszkolenia personelu. Zarząd podjął to zada-nie, organizując kurs dla inspektorów samorządu gminnego z terenów Małopolski i województw za-chodnich i akcję tę zamierza kontynuować.

Realizowanie nowych zasad ustrojowych powo-duje konieczność wyświetlenia szeregu problemów wątpliwych. Akcja ta nadaje się przede wszystkim do formy publicystycznej. Związek prowadzi ją prze-dewszystkiem na łamach „Samorządu“.

Z pośród wielu aktualnych warto podkreślić jeden wielki problem — problem gromady. Trzeba stwierdzić, że powszechnie bardzo silnie powstaje tendencja przelania w formę gromady energii spo-łecznej. Trzeba zatem formę tę wypełnić tre-ścią. Treści tej nie należy usztywniać, gdyż zakres działania gromady kształtować się będzie zawsze w zależności od potrzeb lokalnych.

Pewne jednak zagadnienia wysuwają się tutaj na plan pierwszy i w płaszczyźnie ogólnej. Np. za-gadnienie opieki społecznej nadaje się do oparcia na gromadzie, społeczność bowiem jednej wsi rozwią-zać może zagadnienie opieki bez nakładów pienięż-nych — solidarność sąsiedzka ma swą tradycję. Zresztą w płaszczyźnie ogólnej niejedna jeszcze kwe-stja znaleźć mogłaby w gromadzie swe najtrafniej-sze rozwiązanie.

Występuje dalej kwestja ociążenia gminy: ba-last t. zw. poruczonych czynności gminy przenieść się może na nową gminę na zachodzie i wypaczyć ją w zarodku wskutek przerostu nieracjonalnych funk-cyj i czynności poruczonych.

Drugą grupę spraw, któremi Związek ży-wo się zajmował, obejmuje zagadnienie finan-sów samorządowych. Tutaj współdziałanie łączyć się musi z koniecznością zażegnania niebezpieczeń-stwa. Wysyłek centralnych zrzeszeń samorządowych zdołał w oparciu o Ministerstwo Spraw We-wnętrznych dwukrotnie powstrzymać tę sprawę. Projekt reformy stanowi w istocie zepsuty system austriacki, w którym mimo wszystko istniała ela-styczność górnej granicy opodatkowania. Poddana jednak rewizji nowela niewątpliwie wypłynie zno-wu na powierzchnię a wprowadzenie jej w życie wy-wołać może niedające się przewidzieć konsek-wencje — stąd konieczność zajęcia określonego sta-nowiska przez Radę Związku Powiatów. Sprawa ta znajduje się właśnie na porządku dziennym dzisiej-szego posiedzenia Rady.

Z innych najbardziej charakterystycznych kwe-styj, któremi Zarząd Związku w okresie sprawo-zdawczym się zajmował, wymienić należy sprawę 15% udziału samorządu terytorjalnego w podatku dochodowym, który w myśl wyroku N. T. A. z 21 pa-ździernika 1933 roku należy się od całkowitej kwoty przypisu łącznie z 10% dodatkiem nadzwyczajnym. Wyrok ten wiąże władze skarbowe w zasadzie jedy-nie w sprawie zaskarżonej, lecz równocześnie jest precedensem do żądania, aby Skarb zarówno na przy-szłość, jak i wstecz wypłacał wszystkim związkom sa-morządowym udział od całej kwoty podatku docho-dowego, bez wyłączenia 10% dodatku nadzwyczaj-nego.

Przez nową ustawę o uposażeniu funkcjonarju-

szów państwowych, zwalniającą funkcjonariuszów państwowych od państwowego podatku dochodowego, dotychczasowy udział samorządu miejskiego i powiatowego zmniejszy się o kwotę około 5 milionów złotych rocznie. W obu tych sprawach Związek Powiatów i Związek Miast wystąpiły z wyczerpującymi memorjami do Pana Ministra Skarbu i Pana Ministra Spraw Wewnętrznych.

Dużą bolączką jest sprawa świadczeń samorządu powiatowego na rzecz Funduszu Pracy. Chodzi o rzecz zasadniczą, o rewizję obowiązujących w tej mierze postanowień. Podatek ten, tak trzeba nazwać opłaty samorządu powiatowego na rzecz Funduszu Pracy, w wysokości 5% jest niesłuszny i zbyt uciążliwy. Nierównomierność obciążenia samorządu powiatowego występuje jaskrawo w porównaniu z obciążeniem miast wydzielonych, które płacą na rzecz Funduszu Pracy ten podatek tylko w wysokości 1%. Dalej żądamy, by wpłaty te obliczać od rzeczywistych dochodów, a nie i od administrowanych sum obcych i obliczać je od budżetów bieżących, nie zaś od zeszlenczonych, z reguły daleko wyższych wobec stałej i wybitnej kompresji.

Również sprawa dopłat związków samorządowych z tytułu utrzymania szpitali i zakładów krajowych na terenie województw południowych wysunęła potrzebę rewizji rozkładu i wysokość dopłat oraz objęcia nimi jedynie części kosztów utrzymania szpitali. Sprawę tę podnieśliśmy już dwukrotnie — nie jest ona jeszcze definitywnie załatwiona.

Sprawa świadczeń na rzecz Z. U. P. U. za ubezpieczenie pracowników samorządowych do czasu zorganizowania przez samorządy własnych funduszy emerytalnych domaga się znowelizowania w kierunku zwolnienia samorządu od obowiązku uregulowania tych należności, gdyż fiskalne stanowisko Z. U. P. U. jest sprzeczne z intencją samego ubezpieczenia. Mimo naszych wystąpień sprawa jest nadal otwarta i tembardziej groźna, że Z. U. P. U. w szeregu wypadków przystąpił do egzekucji tych należności.

Dużo uwagi poświęcił Zarząd Związku sprawie drogowej. Zamierzone przeklasyfikowanie dróg w praktyce oznacza przekazanie samorządowi 12.000 km. dróg państwowych, bez przeznaczenia na ten cel jakichkolwiek nowych źródeł dochodowych. Motywem jest katastrofalny stan dróg państwowych, na które nie przeznaczają się w budżecie Państwa prawie żadne fundusze. W konsekwencji przeklasyfikowania przyspieszy się jedynie ruinę dróg samorządowych.

W związku z tą kwestją Zarząd zorganizował konferencję drogową z udziałem przedstawicieli Rządu i wziął udział w Kongresie Drogowym, mającym na celu oddziaływanie na opinię i na stanowisko czynników miarodajnych.

Omówieniem normalnych czynności Biura Związku Powiatów, polegających m. in. na dokonywaniu na żądanie członków rewizyj, udzielaniu porad prawnych, prowadzeniu spraw przed N. T. A., utrzymywaniu kontaktu z członkami i akcji wydawniczej zakończył Prezes Jaroszyński sprawozdanie z działalności Zarządu za okres od 7.V.1933 r. do 1.II.1934 r. i otworzył dyskusję nad sprawozdaniem.

P. W. H y l a zapytuje, czy w sprawie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o dodatku mieszkaniowym dla nauczycieli szkół powszechnych Związek poczynił jakieś kroki.

P. A. P a c h o l c z y k oświadcza, że w rządowym projekcie ustawy o zmianie rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych, zwolnieni zostali od obowiązku ubezpieczenia z tytułu wszelkich zatrudnień pracownicy związków samorządowych oraz ich przedsiębiorstw i zakładów. Należałoby jednak do noweli tej wprowadzić wyraźny przepis, iż pracownicy samorządowi zwolnieni są od ubezpieczenia za czas od 1 stycznia 1928 r. do czasu zorganizowania swych lokalnych funduszy emerytalnych.

P. D. D r a t w a podkreśla konieczność energicznego zaprotestowania przeciw ściąganiu przez Z. U. P. U. od związków samorządowych składek za ubezpieczenie pracowników w wypadku, gdy ci objęci są lokalnymi funduszami emerytalnymi, gdyż egzekucja taka grozi poprostu kompletnym załamaniem się w niektórych powiatach funduszy emerytalnych. Odnośnie opieki nad samorządem gromadzkim zauważa, że daje się zaobserwować na wsi żywiołowy pęd do wyładowania energii społecznej w tej najniższej komórce organizacyjnej życia samorządowego. Ten pęd do pracy w ramach gromady należy z samego początku umiejętnie zorganizować i racjonalnie zużytkować. Wystąpić należałoby, zdaniem jego, z inicjatywą do władz rządowych o zakreślenie kompetencji gromady, która wiele zdziałać może w sprawach rolniczych, meljoracyjnych, drogowych, szkolnych i t. p.

P. W. G a j e w s k i zwraca uwagę na brak podstaw moralnych do żądania przez Z. U. P. U. od związków samorządowych składek wstecz za pracowników, którzy zostali objęci lokalnymi funduszami emerytalnymi. Jedyne wyjście z tej anormalnej sytuacji jest znowelizowanie odnośnych przepisów i o to musimy nadal występować.

P. F. K a s p r z a k podnosi, że świadczenia na rzecz Funduszu Pracy wynoszą w powiatach województw zachodnich w rzeczywistości prawie 10%. Chodzi o mocniejsze podkreślenie niemożności ponoszenia przez powiatowe związki samorządowe tak bardzo znacznych ciężarów.

P. J. M a r o s s a n y i omawia kwestję ubezpieczenia pracowników gminnych i podtrzymuje zajęte przez swego przedmówcę stanowisko w sprawie opodatkowania na rzecz Funduszu Pracy.

P. D r. M. J a r o s z y ń s k i w zakończeniu dyskusji nad sprawozdaniem wyjaśnia, że w sprawie wpłat powiatowych związków samorządowych na rzecz Funduszu Pracy Związek Powiatów wystąpił ponownie z memorjałem do Pana Ministra Spraw Wewnętrznych; w sprawie zaś dodatku mieszkaniowego dla nauczycieli szkół powszechnych, wszystkie trzy zrzeczenia samorządu terytorjalnego dwukrotnie wystąpiły z memorjami do Min. W. R. i O. P. i w sprawie tej uczyniło się wszystko, co możliwe. Pozytywnego załatwienia jednak tymczasem tej kwestji nie można spodziewać się, gdyż Skarb nie posiada na ten cel odpowiednich funduszy. W związku z nową ustawą o uposażeniu funkcyjnar-

juszów państwowych ukaże się może nowela w sprawie dodatków nauczycielskich i jakiś kompromis będzie możliwy. Zagadnieniem gromady Związek Powiatów się zajmie — główny nacisk położony być winien jednak na samych działaczy na dole. Gromada powinna się brać do tych kwestyj, którym poddać może własnymi środkami, choćby w formach prymitywnych, przede wszystkim, jeśli chodzi o opiekę społeczną.

P. A. P a c h o l c z y k zgłasza wniosek treści następującej: „Rada Związku Powiatów R. P. uchwała zwrócić się do Sejmu i Rządu z wnioskiem o wprowadzenie do projektu ustawy o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 911) przepisu, któryby zwalniał związki samorządowe od obowiązku przekazywania składek do Z. U. P. U. za czas od 1.1. 1928 r. do chwili uchwalenia statutów emerytalnych za tych pracowników, którzy zostali ubezpieczeni na podstawie statutów emerytalnych“. Wniosek przyjęto.

P. A. P a c h o l c z y k zgłasza wniosek o przyjęcie sprawozdania Zarządu i wyrażenie Zarządowi podziękowania za intensywną pracę. Wniosek przyjęto.

III. *Reforma finansów komunalnych.*

Wyczerpujący referat o zamierzonej reformie finansów komunalnych wygłosił p. F. Grela.

Przewodnictwo obrad obejmuje p. Wice-Prezes E. Dunin-Markiewicz, który otwiera dyskusję nad referatem.

P. F. K a s p r z a k uważa, że zreformowanie finansów komunalnych, oparte na dotychczasowym podatku gruntowym, jest sprzeczne w samym założeniu, gdyż sam kataster gruntowy jest niesprawiedliwiony, np. kataster na Śląsku jest o 60% wyższy niż w Poznańskim. Przeprowadzenie jednolitego katastru na terenie całego kraju wymaga obfitych i szczegółowych studjów i uskutecznić się może, zdaniem fachowców, dopiero po upływie dłuższego okresu czasu. Wprowadzenie gminy zbiorowej w województwach zachodnich i południowych zdać musi próbę życia i wtedy dopiero należałoby reformować finanse komunalne. Mówca w konkluzji wypowiada się przeciw reformie a w każdym razie uważa, iż poprzedzić ją winno zreformowanie podatku gruntowego i wprowadzenie gminy zbiorowej.

P. D. D r a t w a oświadcza, że projekt reformy jest szkodliwy z państwowego punktu widzenia. Należy przestrzec przed błędami, należy prostować mylne nastawienia i baczyć, aby reforma dała wynik najkorzystniejszy. Projekt Ministerstwa Skarbu w skutkach swych stać się może dla państwa katastrofalny i dlatego przeciw niemu założyć należy najenergiczniejszy protest.

P. A. P a c h o l c z y k uważa, że reforma podatków komunalnych jest potrzebna, lecz robić jej nie można fragmentarycznie i trzeba poprzedzić ją

głębokimi studjami. Oparcie zamierzonej reformy na podatku gruntowym wymaga przede wszystkim przeklasyfikowania gruntów, gdyż obecna klasyfikacja jest w wysokim stopniu niewłaściwa. Uważa, iż w zakresie przeklasyfikowania rozdziału danin nawet samorząd mógłby sam wiele zdziałać i doprowadzić do bardziej sprawiedliwszego rozdziału podatków.

P. D r. J. T r z c i ń s k i podkreśla z zadowoleniem, że Związek Powiatów wstąpił na drogę wniknięcia w interesy rolnictwa i obrony jego położenia. Nauka skarbowości nie zna państwa, które wprowadziło ideał jednego podatku i usiłowania oparcia wszystkich źródeł dochodowych samorządu na jednym podatku, jak w zasadzie czyni to projekt Ministerstwa Skarbu, nie mogą być uwieńczone dobrym rezultatem.

P. W. G a j e w s k i przewiduje, że samorząd w przypadku zrealizowania projektowanej reformy załamię się finansowo. Reforma finansów komunalnych powiązana została z reformą podatku gruntowego i ta ostatnia winna poprzedzić reformę finansów samorządowych. Udział miast w wydatkach powiatowych polega na jedynym łączniku w postaci opłat drogowych i łącznik ten projekt przekreśla. Projekt znosi również możliwość opodatkowania nowowznoszonych budowli, mimo, że problem ten nierozzerwalnie wiąże się z budową i utrzymaniem nowych dróg, na którełożyć muszą związki powiatowe.

P. O. J e l e ń s k i nie zgadza się, że podchodzi się z nieufnością do zamierzeń Ministerstwa Skarbu i, zdaniem jego, płatnik ustosunkuje się zyczliwie do reformy. Opłat drogowych żałować najmniej wypadnie i wysuwać należy jedynie uzasadnione obiekcje co do szczegółów, aby uniknąć pewnych niespodzianek w stosowaniu tej reformy.

P. S. G l i s z c z y ń s k i stwierdza, że przy reformie nikt nie korzysta, a wszyscy tracą. Ten stan rzeczy wynika jasno z cyfr memorjału w sprawie reformy finansów Związku Powiatów, Związku Miast i Związku Gmin Wiejskich. Jednomyslność opinii centralnych instytucji samorządu terytorjalnego zasługuje na specjalne podkreślenie, dezyderatem byłoby jednak również uzgodnienie opinii w tak zasadniczej kwestji ze Związkiem Izb i Organizacyj Rolniczych. W sprawach ogólnych samorządu terytorjalnego i gospodarczego Prezydja uzgodniły swoje stanowiska, należałoby jednak, zdaniem jego, nawiązać bliższy kontakt, aby i w poszczególnych kwestiach nastąpiło wzajemne uzgodnienie uchwał.

P. W. H y l a uważa, że mądra opozycja jest wielką pomocą w robocie. Opinie samorządu terytorjalnego i gospodarczego w sprawie reformy nie mogą być różne i dlatego porozumienie ze Związkiem Izb Rolniczych jest zagadnieniem kapitalnym.

P. F. G r e l a wyjaśnia, że Izby Rolnicze i Przemysłowo - Handlowe jako instytucje publiczne otrzymują projekty ustaw, Związek Powiatów zaś nie otrzymuje projektów; uzgodnienie zatem stanowiska w sprawie reformy finansów komunalnych ze Związkiem Izb nie mogło nastąpić, zwłaszcza, że projekt został uprzednio przez Związek Izb przychylnie

zaopinjowany. Do projektu reformy podatku gruntowego Związek Powiatów ustosunkuje się życzliwie, przeciwstawić się jednak musi projektowi reformy finansów komunalnych, który opiera się na dotychczasowym podatku gruntowym, zdyskredytowanym przez projekt ustawy o reformie podatku gruntowego.

P. Wice - Prezes Markiewicz stwierdza, że sprawa reformy finansów komunalnych wywołała dwukrotne rozważania Zarządu, który chce oprzeć się w tej materji również na uchwale Rady, poczem odczytuje dwa wnioski w tej sprawie p. p. G l i s z c z y ń s k i e g o i M a r o s s a n y i e g o, które, po połączeniu i uzgodnieniu przez wnioskodawców, przyjęte zostały według brzmienia następującego:

„Rada Związku Powiatów, uznając potrzebę reformy skarbowości samorządu terytorjalnego, wypowiada się za koniecznością utrzymania systemu danin samoistnych jako systemu lepszego od systemu dodatków. Ponieważ większość dochodów samorządu ziemskiego opiera się o państwowy podatek gruntowy, a ten wymaga zasadniczej reformy, Rada Związku uważa, iż jakakolwiek reforma skarbowości komunalnej może być przeprowadzona dopiero po dokonaniu reformy podatku gruntowego. Przyszła reforma skarbowości samorządu terytorjalnego winna zezwolić związkom samorządowym na określanie wysokości obciążenia z tytułu pobieranych danin, w zależności od koniecznych potrzeb, a nie ograniczać uprawnień finansowych samorządu przez ustalenie górnych granic obciążenia podatkowego“.

IV. Sprawa zwołania Zjazdu Głównego.

P. Wice - Prezes Dunin - Markiewicz referuje sprawę zwołania Zjazdu Głównego i oświadcza, że Zarząd stoi na stanowisku zwołania Zjazdu w końcu października lub w listopadzie roku bieżącego. Rada uchwała zwołać Zjazd w tym terminie.

V. Preliminarz budżetowy Związku na rok 1934/35.

P. dyrektor Branny omówił szczegółową preliminarz budżetowy Związku na rok 1934/35.

Na wniosek p. F. Kasprzaka Rada przyjęła jednogłośnie budżet Związku na rok 1934/35 w brzmieniu ustalonym przez Zarząd. Budżet przedstawia się następująco:

D o c h o d y.

Dział I. Składki członkowskie	143.493 zł.
„ II. Dochody z wydawnictw	750 „
„ III. Zwroty	17.250 „
„ IV. Inne dochody	6.735 „
	<hr/>
	167.868 zł.

W y d a t k i.

Dział I. Koszty Zjazdów	15.150 zł.
„ II. Administracja	82.220 „
„ III. Emerytury	4.848 „
„ IV. Biblioteka i archiwum	4.760 „
„ V. Muzeum Samorządowe	200 „
„ VI. Stypendja i subwencje .	4.000 „
„ VII. Wydawnictwa	5.000 „
„ VIII. Dział inspekcyjno-rewizyjny	39.530 „
„ IX. Dział pomocy prawnej	5.860 „
„ X. Urządzenie kursów i inne nieprzewidziane	5.800 „
	<hr/>
	167.868 zł.

VI. Zmiana Statutu Związku Powiatów R. P.

P. Wice - Prezes Dunin - Markiewicz referuje projektowane przez Zarząd zmiany statutu i wyjaśnia, że zmiany są natury redakcyjnej a nie istotne i precyzują tylko pewne niejasności. Zmiany są treści następującej:

w § 3.

Ustęp 1 a) zamiast „powiatowy związek komunalny“ — „powiatowy związek samorządowy“.

b) zamiast „na podstawie uchwały sejmiku powiatowego (Rady Powiatowej)“ winno być: „na podstawie uchwały rady powiatowej“.

w § 5.

Ustęp 3 — w zdaniu 3-cim zamiast „wybiera sejmik powiatowy (rada powiatowa) winno być: „wybiera rada powiatowa“.

Ustęp 4 — w zdaniu 6 zamiast „lub sejmiku powiatowego (rady powiatowej)“ winno być: „lub rady powiatowej“.

Ustęp 5 — w zdaniu 1-szem zamiast „Sejmik powiatowy (rada powiatowa)“ winno być: „Rada powiatowa“.

w § 7.

W punkcie 1) zamiast „wybiera się sejmiki (rady powiatowe)“ winno być „wybiera się rady powiatowe“.

Po punkcie 3), dotyczącym 6-ciu członków powoływanych drogą kooptacji przez Radę, wstawia się nowy ustęp następującej treści:

„Pozatem członkowie Zarządu, powołani lub wchodzący do Zarządu z poza grona członków Rady, stają się automatycznie członkami Rady na czas piastowania swego mandatu w Zarządzie“.

Ustęp, dotyczący prawa obieralności do Rady Związku otrzymuje następujące brzmienie:

„Prawo obieralności do Rady Związku w myśl pkt. 1 ustępu pierwszego przysługuje tylko członkom organów powiatowych związków samorządowych,

których obszar położony jest w obrębie odnośnego województwa.

Członek Rady, wybrany w myśl pkt. 1 ustępu pierwszego, automatycznie ustępuje z jej składu w wypadku wygaśnięcia, utraty lub złożenia mandatu członka organu powiatowego związku samorządowego na terenie tego województwa, z którego uzyskał mandat na członka Rady, z wyjątkiem wypadków, przewidzianych w § 15 statutu.

Starosta powiatowy, jako przewodniczący wydziału powiatowego w razie zrezygnowania lub odwołania go w drodze służbowej ze stanowiska starosty powiatowego z terenu tego województwa, z którego uzyskał mandat członka Rady, traci ten mandat.

Po przeprowadzeniu nowych wyborów do rad powiatowych na terenie danego województwa przynajmniej w połowie powiatów członkowie Rady, wybrani trybem wskazanym wyżej pod 1), piastują swe mandaty do czasu zebrania się najbliższego zjazdu wojewódzkiego, poczem następują nowe wybory. Gdyby rady powiatowe komisaryczne, istniejące na obszarze województw południowych, nie były perjodycznie odnawiane, mandaty członków do Rady Związku z tego obszaru odnawiają się w każdym razie co 3 lata.

Grupy członków Rady, wymienione wyżej pod 2) i 3) odnawiają się w jednej trzeciej części corocznie według starszeństwa wyboru“.

w § 8.

Ostatnie zdanie zamiast: „powiatowych związków komunalnych“ winno być: „powiatowych związków samorządowych“.

w § 9.

Ustęp drugi otrzymuje następujące brzmienie: „Członków Zarządu, wymienionych w punktach 1 — 3, wybiera Rada z grona swych członków na przeciąg 3-letni, dyrektora i redaktora powołuje Zarząd“.

w § 15.

Po słowach w ostatnim zdaniu „aż do chwili wyboru następcy“ dodaje się: „z wyjątkiem starosty powiatowego, który na obszarze danego województwa, z którego uzyskał mandat członka Rady, stracił mandat przewodniczącego wydziału powiatowego“.

w § 18.

W zdaniu drugim zamiast „powiatowych związków komunalnych“ winno być: „powiatowych związków samorządowych“.

P. F. K a s p r z a k wnosi o przyjęcie zmian. Wniosek uchwalono.

VII. Wolne wnioski.

Wolnych wniosków nie zgłoszono.

Podziękowaniem za udział w obradach Rady p. Wice-Prezes Dunin-Markiewicz zamknął zebranie o godz. 14 min. 50.

Sprawy bieżące

ZMIANY W POSTĘPOWANIU EGZEKUCYJNEM WŁADZ SKARBOWYCH.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1934 roku (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 78) w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 580) przeprowadził szereg zmian, z których cytujemy m. in. ważniejsze:

Dotychczasowy okres czternastodniowy, poprzedzający wdrożenie dalszych kroków egzekucyjnych, w przypadku nieuiszczenia zaległości podatkowej, po doręczeniu zobowiązaniem pisemnego upomnienia, skrócony został do dni *dziewięciu*.

Wydział powiatowy może upoważnić zarząd gminy, za jego zgodą i umówionem odszkodowaniem, do zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym. Wniosek o wszczęcie egzekucji skierowane być mogą od razu do właściwego urzędu skarbowego przez zarząd gminy, który działa jako zastępca wierzyciela — wy-

działu powiatowego. Koszty, jakie ponosi wierzyciel, obciążają w dalszym ciągu wydział powiatowy.

Sposób doręczania przez urząd skarbowy upomnień zobowiązaniem, zamieszkałym w obrębie gmin wiejskich, zmienia nowela zasadniczo. Urząd skarbowy może wysyłać *jedno łączne upomnienie*, obejmujące zaległości szeregu poszczególnych płatników w obrębie gminy wiejskiej. Właściwy sołtys lub wójt, pod którego adresem upomnienie łączne skierowano, winien najpóźniej w ciągu dwóch dni po otrzymaniu tego upomnienia podać treść jego do wiadomości każdemu z zobowiązanych, których objęło upomnienie. W tych przypadkach dalsze kroki egzekucyjne wdraża się po bezskutecznym upływie czterech dni od doręczenia upomnienia sołtysowi lub wójtowi.

Za czynności te otrzymują sołtysi lub wójtowie wynagrodzenie, którego wysokość ustali Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych. W razie stwierdzenia przekroczeń lub

zaniedbań przy wykonywaniu tych czynności, starosta powiatowy ma prawo po zasięgnięciu opinii wydziału powiatowego nakładać na sołtysów względnie wójtów kary dyscyplinarne względnie kary porządkowe.

Opłaty za upomnienie i wydatki egzekucyjne ponosi wierzyciel, jeżeli od zobowiązanego nie mogą być ściągnięte. Urząd skarbowy może zażądać od wierzyciela zaliczki na pokrycie przewidywanych wydatków egzekucyjnych.

Podstawę obliczenia opłat za łączne upomnienie stanowi ogólna suma ściąganych należności, objętych łącznym upomnieniem, bez uwzględnienia kwot z tytułu kar za zwłokę oraz kosztów egzekucyjnych, o ile te kary i koszty są egzekwowane łącznie z główną należnością. Opłatę za łączne upomnienie ponoszą w równych częściach wszyscy zobowiązani, których dotyczy takie upomnienie.

ROZRACHUNKI I ROZSTRZYGANIE SPORÓW MIĘDZY SZPITALAMI PUBLICZNYMI A UBEZPIECZALNIAMI SPOŁECZNYMI.

W sprawie powyższej ukazało się rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 5 stycznia 1934 roku (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 83). Szpitale publiczne ogólne i specjalne wystawiają ubezpieczalnikom społecznym miesięczne rachunki z tytułu kosztów leczenia wszystkich osób, które w danym miesiącu kalendarzowym ukończyły leczenie na koszt ubezpieczalni społecznych. Pierwszy dzień pobytu chorego w szpitalu liczy się zawsze za pełny dzień; dnia wypisania chorego szpital nie wlicza do rachunku.

Szpital dołącza do rachunków w oryginale lub w odpisie zlecenie ubezpieczalni lub dokumenty, stwierdzające przedłużenie okresu leczenia chorego w szpitalu.

Ubezpieczalnie społeczne obowiązane są w przeciągu 30 dni od otrzymania rachunku sprawdzić go i zapłacić bezsporne sumy. W tym samym terminie należy zgłosić szpitalowi ewentualne zarzuty przeciw rachunkowi. Niedotrzymanie terminu powoduje uznanie wszystkich objętych rachunkiem kosztów za zaległe, w rozumieniu art. 33 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzpl. z dn. 22 marca 1928 r. o zakładach leczniczych (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 382).

Po upływie każdego miesiąca kalendarzowego, w przypadku, gdy chory pozostaje nadal w szpitalu, ubezpieczalnia społeczna, na żądanie szpitala, obowiązana jest wypłacić szpitalowi zaliczkę w wysokości jednomiesięcznych kosztów leczenia. Na poczet kosztów leczenia chorych, skierowanych do szpitala przez ubezpieczalnię społeczną, żądać może szpital udzielenia zaliczki, przyznanie jej jednak uzależnia rozporządzenie od możliwości ubezpieczalni.

Spory o wysokość taksy szpitalnej rozstrzyga ostatecznie właściwa ze względu na położenie szpitala wojewódzka Władza administracji ogólnej, spory te jednak nie wstrzymują obowiązku zapłacenia zaległego rachunku.

Wszelkie inne spory wynikłe na tle rozrachun-

ków w zakresie ust. 2 art. 127 ustawy z dnia 28 marca 1933 roku o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 396) rozstrzyga ostatecznie Państwo-urząd Ubezpieczeń, właściwy ze względu na położenie ubezpieczalni, który może jednak według swego uznania względnie powinien na wniosek jednej lub obu stron skierować spór celem rozstrzygnięcia do specjalnej komisji, złożonej z przedstawiciela każdej strony i, wybranego przez obu tych przedstawicieli, przewodniczącego.

W orzeczeniu rozstrzygającym ostatecznie wynikłe z rozrachunku sporne kwestje określony być może termin płatności należności, w przeciwnym zaś razie należności te powinny być pokryte przez ubezpieczalnię społeczną w przeciągu dni 14 od wydania orzeczenia.

O ile ubezpieczalnia nie zapłaci szpitalowi we właściwym terminie należnych kosztów leczenia lub zaliczek, obowiązana jest do zapłacenia odsetek prawnych zwłoki.

DOKONYWANIE WPLAT NA RZECZ FUNDUSZU PRACY PRZEZ MIASTA WYDZIELONE Z POWIATOWYCH ZWIĄZKÓW SAMORZĄDOWYCH NA PODSTAWIE ART. 85 USTAWY Z DNIA 23 MARCA 1933 R. O CĘŚCIOWEJ ZMIANIE USTROJU SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO (DZ. U. R. P. Nr. 35, POZ. 294).

Art. 85 ustawy samorządowej rozciąga na obszar województw południowych moc obowiązującą dekretu Naczelnika Państwa z dnia 4 lutego 1919 r. o tymczasowej ordynacji powiatowej dla obszarów b. zaboru rosyjskiego (Dz. Praw P. P. Nr. 13, poz. 141). Zgodnie z art. 3 dekretu miasta, liczące ponad 25000 mieszkańców, z dniem wejścia w życie nowej ustawy samorządowej, t. j. z dniem 13 lipca 1933 r. zostały wydzielone z powiatowych związków samorządowych i stanowią odrębne samorządowe powiaty miejskie. Miastami takimi na podstawie ostatniego powszechnego spisu ludności (art. 128 nowej ustawy samorządowej) są na obszarze województwa krakowskiego oprócz Krakowa — m. Nowy Sącz i Tarnów, na obszarze województwa lwowskiego oprócz Lwowa — m. Borysław, Drohobycz, Przemyśl i Rzeszów, w województwie Stanisławowskim — m. Kołomyja, Stanisławów i Stryj oraz w województwie tarnopolskim — m. Tarnopol. O wydzieleniu tych miast ukazało się w Monitorze Polskim w N-rze. 153 pod poz. 193 obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 czerwca 1933 r.

Wobec wydzielenia wspomnianych miast w ciągu roku budżetowego nasunęła się wątpliwość jak należy zastosować do tych miast odnośne postanowienie ustawy o Funduszu Pracy, traktujące o wpłatach związków samorządowych na rzecz Funduszu Pracy.

Ustawa z dnia 16 marca 1933 r. o Funduszu Pracy w art. 14 p. c) powiada, iż Fundusz Pracy czerpie środki finansowe z wpłat związków samorządowych; art. 28 tejże ustawy określa wysokość tych wpłat. Zgodnie z powołanym artykułem związki samorządowe przekazują do Funduszu Pracy co-rocennie kwoty odpowiadające:

dla gmin miejskich miast wydzielonych — 1% ich budżetów zwyczajnych,

dla powiatowych związków samorządowych — 5% ich budżetów zwyczajnych.

Wspomniane miasta do dnia wejścia w życie art. 85 ustawy samorządowej nie dokonywały wpłat na rzecz Funduszu Pracy; obowiązek ten zaciążył na nich po dniu 13 lipca 1933 r.

Na zapytanie Funduszu Pracy jakie kwoty miasta te mają przekazywać na rzecz Funduszu Pracy — Prezydjum Rady Ministrów pismem z dnia 22 stycznia 1934 r. Nr. 70 — 53/127 udzieliło wyjaśnień treści następującej:

„... miasta, które zostały wydzielone z powiatowych związków samorządowych od dnia 13 lipca r. ub., t. j. od dnia wejścia w życie art. 85 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. (o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego), obowiązane są w bieżącym roku budżetowym uiścić 1% opłatę od budżetu zwyczajnego za okres 9 miesięcy, a to dlatego, że za 1 kwartał b. r. budżetowego uiści za nich powiatowy związek samorządowy, w skład którego wchodziły jako miasta niewydzielone do dnia 13 lipca ubr.“.

OBSADZANIE DRÓG DRZEWAMI PRZEZ ZWIĄZEK STRZELECKI.

W powyższej sprawie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wystosowało do wojewodów pismo okólnie z dnia 25 stycznia r. b. Nr. S.S. 55/35/1 następującej treści:

Związek Strzelecki, jako organizacja skupiająca w swych szeregach m. in. również liczne rzesze młodzieży wiejskiej, przystąpił do ujęcia w ramy organizacyjne samorządnie dotychczas w łonie poszczególnych oddziałów Związku prowadzonej akcji obsadzania dróg publicznych drzewami. Planową tą akcją zamierzoną na kilka lat, mają być objęte przede wszystkim drogi, wiodące do mogił poległych w ostatnich walkach o Niepodległość oraz szlaki historyczne.

Inicjatywa ta może dać jak najlepsze wyniki z punktu widzenia uzdrowotnienia i upiększenia kraju.

W związku z powyższym Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi Pana Wojewodę o zainteresowanie się tą sprawą, okazania dalej idącego swego poparcia oraz zalecenie związkowi samorządu terytorjalnego na podległym Panu Wojewodzie terenie udzielania omawianej akcji Związku Strzeleckiego pomocy bądź w formie finansowej, bądź w naturze (przez dostarczanie drzewek dla tych oddziałów Związku, które ją podejmą).

PROGRAM EGZAMINU PRAKTYCZNEGO DLA KANDYDATÓW NA SEKRETARZY GMINNYCH.

W sprawie powyższej Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przy reskrypcie z dnia 31.I.1934 r. Nr. SS. 47/18/3 rozesało do wszystkich pp. wojewodów z wyj. śląskiego do zaopiniowania do dnia 20.II b. r. program egzaminów, treści następującej.

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.

Ustrój Państwa Polskiego. Podział funkcji: ustawodawcza, wykonawcza i sądowa. Najwyższa Izba Kontroli, skład i kadencja Sejmu i Senatu. Stanowisko posłów i senatorów. Kompetencje władzy ustawodawczej (ogłaszanie ustaw, uchwalanie budżetu, ustalanie rekrutą). Otwieranie, odrzucanie i zamykanie Sejmu i Senatu. Funkcjonowanie władzy ustawodawczej. Sesja budżetowa. Rozwiązanie Sejmu i Senatu. Kontrola parlamentu nad administracją. Prawo interpelacji. Władza wykonawcza. Prezydent. Wybór, okres urzędowania. Uprawnienia prezydenta (nominacja rządu, wojsko, prawo darowania kary, amnestja, zawieranie umów międzynarodowych, ogłaszanie ustaw, pełnomocnictwa). Rząd. Rada Ministrów. Skład, przewodnictwo, kompetencje. Prezes Rady Ministrów i Ministrowie. Stanowisko Prezesa Rady Ministrów i Ministrów. Kompetencje. Trybunał Stanu. Samorząd. Dekoncentracja. Zespolenie, udział obywateli w administracji. Samorząd gospodarczy. Nadzór nad samorządem. Kontrola legalności aktów administracyjnych. Najwyższy Trybunał Administracyjny. Władza sądowa. Stanowisko sędziów — przywileje. Stosunek sądów do ustaw. Trybunał kompetencyjny. Powszechnie obowiązki i prawa obywatelskie. Zawieszanie praw obywatelskich, stan wyjątkowy i wojenny. Sądy wyjątkowe. Zmiana konstytucji.

2. Przepisy o organizacji i o zakresie działania władz rządowych a w szczególności władz administracji ogólnej.

Władze centralne. Ministerstwo, ich liczba, zakres działania.

Urzędy wojewódzkie. Zespolenie. Zakres działania wojewody. Stanowisko wojewody w województwie, organizacja urzędu wojewódzkiego, rada wojewódzka, wydział wojewódzki, organizacja i zakres działania władz szkolnych oraz skarbowych, inne władze i urzędy II instancji.

Starostwa — zasada zespolenia. Zakres działania starosty, organizacja starostwa, stanowisko starosty w powiecie, władze szkolne i skarbowe inne władze i urzędy I instancji.

3. Ustrój samorządu.

1) Istota samorządu, rodzaje samorządu, samorząd w Konstytucji z 17 marca 1921 r.

2) Samorząd gmin wiejskich. Przepisy ogólne, zmiana granic gmin oraz znoszenie i tworzenie gmin wiejskich, członkostwo gminy, zakres działania gminy, zakres własny i zlecony, skład rady gminnej, kompetencje rady gminnej, posiedzenia rady gminnej i jej uchwały, zarząd gminny, skład zarządu gminnego, kompetencje zarządu gminnego, regulamin wyboru członków zarządu, kompetencje wójta. Samorząd gromadzki, sołtys, organ uchwalający gromady i jego kompetencje, nadzór nad gminami i gromadami.

3) Samorząd miejski. O gminie miejskiej i zmianie jej granic, członkostwo gminy, zakres działania gminy miejskiej. Zakres własny i zlecony, rada miejska, skład i jej członkowie, kompetencje rady miejskiej, posiedzenia rady miejskiej i jej uchwały, zarząd miejski, magistrat, członkowie magistratu, kompetencje burmistrza, kompetencje magistratu i jego członków, posiedzenia magistratu i jego uchwały, regulaminy wyborcze, nadzór nad samorządem miejskim.

4) Samorząd powiatowy. Granice powiatowych związków samorządowych, zakres działania, organy powiatowych związków samorządowych: rada powiatowa, wydział powiatowy i przewodniczący wydziału powiatowego, kompetencje tych organów, nadzór wydziału powiatowego nad niższymi jednostkami samorządowymi, nadzór państwowy nad samorządem powiatowym.

5) Samorząd wojewódzki. Zakres działania, organy, kompetencje organów.

4. Zadania i obowiązki samorządu gminnego.

Działalność samorządu:

a) obowiązkowa (poruczona i własna),

b) dobrowolna.

Obowiązki samorządu gminnego w zakresie: szkolnictwa i oświaty, dróg, rolnictwa, hodowli i weterynarii, zdrowotno-

ści, opieki społecznej, ochrony pracy, zwalczania bezrobocia, spraw budowlanych, rozbudowy osiedli, odbudowy, ubezpieczeń społecznych i rzeczowych, kas pożyczkowo - oszczędnościowych, statystyki, aktów stanu cywilnego i ewidencji ruchu ludności, przepisów wojskowych, wychowania fizycznego, administracji, sprawiedliwości i sądownictwa, przebudowy ustroju rolnego, bezpieczeństwa publicznego, spraw komunikacyjnych i wodnych, przemysłowych i handlowych, wyznaniowych.

5. Prawo administracyjne.

Co rozumiemy przez administrację i prawo administracyjne. Centralizacja, decentralizacja, koncentracja, dekoncentracja, zespolenie w administracji, władza administracyjna i organ administracyjny, władza jednostkowa i władza kolegjalna, władze decydujące: ciała doradcze, władza rządowa i samorządowa, samorząd a autonomia, akt administracyjny, ostateczność i prawomocność decyzji, skrepowanie ustawowe i swobodne uznanie władzy administracyjnej, sądownictwo administracyjne, rzeczy publiczne, wyłączenia, administracja ogólna, rolna, wodna, przemysłowa i budowlana, postępowanie administracyjne, postępowanie przymusowe w administracji, postępowanie karno - administracyjne.

6. Ogólne zasady skarbowości publicznej.

Pojęcie skarbowości, znamiona charakterystyczne gospodarstwa publicznego w odróżnieniu do prywatnego. Główne zasady polityki skarbowej.

Budżet, pojęcie, celowość i forma budżetu, plan finansowy, przygotowanie budżetu, czas trwania, prawdziwość, zupełność i jedność budżetu, specjalizacja a virement.

Ustawa budżetowa, prowizorja, kredyty dodatkowe, wykonanie budżetu, kontrola budżetu, równowaga budżetu, nie-dobór budżetowy.

Wydatki, granice wydatków, podział, wytwórcze i niewytwórcze, zwyczajne i nadzwyczajne, osobowe i rzeczowe, pieniężne i w naturze, stosunek wydatków do dochodów.

Dochody, pojęcie i podział, zwyczajne i nadzwyczajne, najważniejsze grupy dochodów publicznych: podatki, cła, opłaty, dochody z przedsiębiorstw, dochody z monopoli.

Podatki, istota, pojęcie i podział podatków, ogólne i szczegółowe, podział ogólnych i szczegółowych, podatki przedmiotowe i podmiotowe, podatki konsumpcyjne, podatki pośrednie i bezpośrednio, zasady i granice opodatkowania.

Nakładanie i ściąganie podatków.

Inne źródła dochodów, przedsiębiorstwa, monopole, opłaty, cła.

7. Skarbowość komunalna.

Samoistne podatki gminne, dodatki do podatków państwowych, udział w podatkach państwowych, uchwały finansowe związków samorządowych wymagające zatwierdzenia, opłaty i dopłaty, zasady prowadzenia przedsiębiorstw komunalnych z uwagi na dochody, pożyczki jako źródło dochodowe, rodzaje pożyczek, pokrywanie przez powiatowe związki samorządowe deficytów gmin wiejskich, władze uprawnione do zatwierdzenia uchwał w sprawach finansowych, postępowanie przy zatwierdzaniu uchwał finansowych, tok instancji w sprawach odwołań od decyzji władz nadzorczych, dotyczących uchwał finansowych związków samorządowych, data wejścia w życie zatwierdzonej uchwały finansowej, zasady wymiaru i poboru danin komunalnych, tok instancji w sprawach odwołań płatników od decyzji wymiarowej związków samorządowych, sankcje karne przewidziane w ustawie o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych, uzyskiwanie przez gminy miejskie uprawnień finansowych miast. Samoistny podatek wyrównawczy, źródła dochodowe samorządu z ustawy drogowej.

8. Prawo budżetowe.

a) pojęcia ogólne.

Pojęcie budżetu, cel budżetu, sporządzanie, uchwalanie i zatwierdzanie budżetu, przedmiot budżetu, charakter budżetu (norma prawna i plan gospodarki finansowej), jawność budżetu, prawo budżetowe, podstawowe zasady budżetu (jed-

ność, zupełność, realność, szczegółowość, równowaga), preliminarz budżetowy, zmiany w budżecie, części składowe budżetu, podział budżetu.

b) pojęcia szczegółowe.

Formularz budżetowy, terminy prac nad budżetem, technika zestawiania budżetu, treść budżetu.

9. Rachunkowość komunalna.

a) Pojęcia ogólne.

Pojęcie rachunkowości (rachunkowość jako nauka i jako umiejętność) cele rachunkowości, istota rachunkowości podwójnej.

b) Wiadomości szczegółowe.

Definicja, cele i zadania rachunkowości związków samorządowych, różnica pomiędzy rachunkowością gospodarstwa prywatnego i rachunkowością związku samorządowego, budżet a rachunkowość, obroty, sumy, rachunki (budżetowe i pozabudżetowe), majątek i kapitały trwałe własne i obce (długoterminowe), a majątek i kapitały płynne w rachunkowości samorządowej, dokumenty i ich znaczenia dla rachunkowości, forma zapisywania obrotów, podział ksiąg, założenie i technika prowadzenia ksiąg, poprawianie błędów w dokumentach i księgach rachunkowych, zamykanie rachunków, rachunki zamknięte, sporządzanie okresowych i rocznych sprawozdań rachunkowych.

10. Przepisy kancelaryjne.

Czynności kancelaryjne, odbiór i rozdział pism, przeglądanie korespondencji przez wójta, obieg akt, wykaz akt, rejestracja akt, rejestracja spraw perjodycznych, sprawy nie podlegające rejestracji, numer sprawy, forma załatwienia, sporządzanie czystopisów, podpisywanie i data pisma, wysyłanie i doręczanie pism, przypomnienia, teczki podręczne, przechowywanie akt terminowych, przechowywanie akt ostatecznie załatwionych, przechowywanie okólników, sprawozdania perjodyczne, księgi nie posiadające charakteru rejestrów kancelaryjnych, księgi uchwał, kontrola kancelarji.

Wzór pisma referatowego, odręcznego. Wzór protokołu posiedzenia rady gminnej, Zarządu gminnego, sesji sołtysów.

11. Prawo cywilne i karne.

a) Prawo cywilne.

Osoby prawne — osoby fizyczne, imię i nazwisko, zamieszkanie, nieobecni, akty stanu cywilnego, prawo rodzinne — pokrewieństwo i powinowactwo, przysposobienie, małżeństwo i warunki zawarcia małżeństwa, ustalenie małżeństwa, rozwód i separacja, usamowolnienie, ubezwłasnowolnienie, ograniczenie własnej woli, opieka i jej ustanowienie.

Nieruchomości — ruchomości, majątek, dobra publiczne, prywatne, własność i współwłasność, ograniczenia własności, wyłączenia, ochrona prawa własności, różne sposoby nabycia własności, renty, posiadanie, służebności czyli serwituty, darowizny i testamenty.

Zobowiązania, umowy, kupno - sprzedaż, umowa najmu, o najmie pracy i przemysłu, o umowie spółki, pożyczka, skład i sekwestr, umowy losowe.

Pełnomocnictwo, poręczenie, układ pojednawczy, zastaw.

Hipoteka. Rodzaje hipoteki, przywileje hipoteczne, postępowanie odnośnie nieruchomości nieposiadających ksiąg wieczystych.

b) Prawo karne.

Przestępstwo, podział przestępstw (wykroczenia, występki, zbrodnie), zasady odpowiedzialności, usiłowanie, podżeganie i współudział, zbieg przestępstw, przestępcy, kary zasadnicze, kara śmierci, pozbawienie wolności, kara grzywny, skutki skazania, kary dodatkowe, warunki zawieszenia wykonania kary, warunkowe zwolnienie, środki zabezpieczające, przedawnienie, zatarcie skazania.

Najważniejsze zbrodnie, ich stany faktyczne i sankcje karne ze szczególnem uwzględnieniem następujących działań: zbrodnie stanu, przestępstwa przeciw zrzeczeniom prawnym - publicznym, przeciwko głosowaniu w sprawach publicznych, przeciw władzom i urzędom, przeciwko porządkowi publicznemu, przeciwko dokumentom, przeciwko stanowi cywilnemu i dowodom tożsamości, przestępstw urzędowych.

SZKOŁY Powszechnie w r. 1933/34.

Jak podaje Główny Urząd Statystyczny („Wiadomości Statystyczne“ zesz. 2 z dn. 15.I.1934), w roku szkolnym 1933/34 czynnych jest w całej Polsce 27.277 szkół powszechnych, zatrudniających 80.552 nauczycieli. W szkołach tych pobiera naukę ogółem 4.623.714 uczniów, w tem 2.375.056 chłopców i 2.248.658 dziewcząt. Z ogólnej liczby szkół powszechnych 25.892 przypada na szkoły publiczne (78.059 nauczycieli i 4.487.284 uczniów) oraz 1.385 na szkoły prywatne (7.493 nauczycieli i 136.430 uczniów). Rozmieszczenie szkół w/g województw przedstawia się następująco: na m. st. Warszawę przypada 386 szkół, na woj. warszawskie — 2.210, na woj. łódzkie — 1.987, na kieleckie — 2.140, na lubelskie — 2.153, na białostockie — 1.651, na wileńskie — 1.527, na nowogródzkie — 1.201, na poleskie — 1.128, na wołyńskie — 1.823, na poznańskie — 2.321, na pomorskie — 1.379, na śląskie — 657, na krakowskie — 1.800, na lwowskie — 2.491, na stanisławowskie — 1.102, na tarnopolskie — 1.321.

BIBLIOTEKI RUCHOME DLA ŚWIETLIC W POW. PSZCZYŃSKIM (WOJEW. ŚLĄSKIE).

Wydział Powiatowy w Pszczynie na posiedzeniu w dniu 10 listopada r. ub. uchwalił zorganizować biblioteki ruchome dla świetlic w pow. pszczyńskim. Wydział Powiatowy przeznacza na ten cel bibliotekę własną oraz część książek z biblioteki b. szkoły gospodarstwa domowego w Starej Wsi. Tytuł własności książek Wydz. Powiatowy zatrzymuje.

W SPRAWIE POŻYCZKI DLA SZKOŁY KOSZYKARSTWA I TKACTWA W DERMANIU, POW. ZDOŁBUNOWSKI (WOJEW. WOŁYŃSKIE).

Powiatowy Związek Samorządowy w Zdołbunowie prowadzi szkołę Koszykarstwa i Tkactwa w Dermaniu, która rozwija się pomyślnie. Szkoła otrzymuje dużo zamówień, lecz brak jej kapitału obrotowego. Wydział Powiatowy w Zdołbunowie na posiedzeniu w dn. 17.I r. ub. uchwalił udzielić szkole pożyczki bezprocentowej w kwocie 500 zł. na zwiększenie kapitału obrotowego.

SPRAWA SZKOŁY ROLNICZEJ W ŚWIĘCIANACH (WOJEW. WILEŃSKIE).

Powiatowy Związek Samorządowy w Święcianach utrzymuje szkołę rolniczą żeńską, która, kształcąc 20 uczennic rocznie, kosztuje ponad 40.000 zł. rocznie. W roku bieżącym pow. zw. sam. nie otrzymał dotacji na szkołę, zaś sumy przewidziane w budżecie na ten cel zostały wyczerpane. W roku przyszedłym z powodu dużych kosztów prowadzenia szkoły i przewidywanego braku pokrycia w budżecie na rok 1934/35 pow. zw. sam. nie jest w możności utrzymania nadal szkoły. W tych warunkach Wydział Powiatowy postanowił zwrócić się do władz nadzorczych z prośbą o zezwolenie na zlikwidowanie szkoły.

AKCJA DOŻYWIANIA DZIECI.

Pow. zw. sam. w Święcianach w okresie roku szkoln. 1933/34 prowadził akcję dożywiania dzieci w szkołach na terenie miasteczek, zakładów zamkniętych i otwartych opieki społecznej. Akcja ta objęła 555 dzieci. Na przeprowadzenie tej akcji powiatowy związek samorządowy przeznaczył 6.680 kg. żyta i 2.550 kg. owsa oraz ofiary otrzymane ze zbiórki przeprowadzonej przez szkoły wśród społeczeństwa. W akcji tej wzięły udział również władze wojskowe, które wydawały dziennie po kilkudziesiąt porcyj pożywienia.

KARETKI SAMOCHODOWE DLA P. C. K.

Wydział Powiatowy w Grójcu (wojew. warszawskie) na posiedzeniu w dniu 10.I r. b. postanowił wystąpić z wnioskiem do Rady Powiatowej o uchwalenie kredytu w wysokości 2.000

zł. w r. 1934/35 i takiegoż kredytu w r. 1935/36 na kupno karetki samochodowej dla Grójckiego Oddziału P. C. K. Uchwalając to subsydjum, Wydział Powiatowy zastrzegł sobie, że ustalenie miejsca zagarażowania sanitarki, ustalenie obsługi, jak również opłaty za korzystanie z sanitarki nastąpi w porozumieniu z Wydziałem Pow., oraz że w wypadku konieczności korzystania z sanitarki pierwszeństwo będzie przysługiwało Wydz. Pow., a opłaty Wydz. Pow. za korzystanie z sanitarki zaliczane będą na spłatę przyznanego subsydjum.

Wydział Powiatowy w Kępnie (wojew. poznańskie) na posiedzeniu w dniu 27.I r. b. uchwalił przyznać sumę 1.000 zł. tytułem subwencji na kupno samochodu sanitarnego dla Oddziału P. C. K. w Kępnie.

W SPRAWIE ULOKOWANIA SIEROT W SIEROCIŃCU.

Wydział Powiatowy w Postawach (woj. wileńskie) na posiedzeniu w dn. 2.I r. b., przyjmując pod uwagę, że koszt utrzymania sieroty w Domu Dziecka im. Marsz. Piłsudskiego w Wilnie według budżetu tegoż zakładu na r. 1934/35 wynosi 28 zł. miesięcznie, uchwalił ulokować w tym zakładzie dwoje sierot z terenu powiatu, b. wychowanków zlikwidowanego schroniska sejmikowego w Niekasiecku.

W SPRAWIE WYPOŻYCZANIA MASZYN BETONIARSKICH.

Pow. zw. sam. w Święcianach (woj. wileńskie) wypożyczał maszyny betoniarskie za opłatą od sztuki wyrobów, zrobionych przy pomocy maszyn. Ponieważ sposób ten okazał się niepraktycznym, Wydział Pow. w Święcianach na posiedzeniu w dn. 17.XI.1933 r. uchwalił pobierać opłaty za wypożyczenie maszyn, przyczem uchwalamo opłaty pobierać zgóry, a maszyny wypożyczać osobom, które zaangażują wykwalifikowanych majstrów, obeznanych z działaniem maszyn.

WYBUDOWANIE ŁAZNI W SCHRONISKU DLA SIEROT.

Pow. zw. sam. w Święcianach w końcu roku ubiegłego zakończył budowę łaźni w schronisku dla sierot. Wybudowano łaźnię drewnianą o wymiarach 10,5 m. × 4,5 m. × 2,8 m., krytą dachówką z piecem parowym i kotłem do gotowania bielizny. Koszt budowy łaźni wyniósł 1.295,65 zł.

PROGRAM PRAC INWESTYCYJNYCH NA R. 1934/35 MAGISTRATU M. KONSTANTYNOWA POW. ŁÓDZKIEGO.

Magistrat m. Konstantynowa pow. łódzkiego opracował budżet na r. 1934/35 w ogólnej sumie 176.000 zł. Program ważniejszych prac inwestycyjnych na r. 1934/35 przewiduje: wybudowanie ratusza na pomieszczenie wszystkich biur miejskich i państwowych; koszt budowy wyniesie około 45 tys. zł.; wybudowanie i urządzenie według nowoczesnych wymagań targowicy zwierzęcej kosztem 43 tys. zł.; zabrukowanie 3 ulic mięsa, przebrukowanie 2 i odremontowanie pozostałych; zadrzewienie 2 ulic oraz uzupełnienie drzewostanu na pozostałych ulicach; zalesienie 4 ha terenu nieużytków miejskich. Na okres najbliższych 4 lat są zaprojektowane następujące inwestycje; wzniesienie 2-piętrowego murywanego budynku dla szkół powszechnych, urządzenie wzorowego miejskiego stadionu sportowego, dokończenie brukowania ulic i placów oraz remont i rozbudowa łaźni miejskiej.

ZDROWOTNOŚĆ I SZPITALNICTWO W WOJEWÓDZTWIE POLESKIEM.

Służba zdrowia na terenie województwa w r. 1932/32 reprezentowana była przez 12 lekarzy państwowych i 23 lekarzy samorządowych, z tych ostatnich 21 na rejonach lekarskich; do liczb powyższych nie są wliczeni lekarze szpitalni. Rok 1932/33 pod względem epidemicznym nie przedstawiał się zbyt pomyślnie; w szeregu powiatów stwierdzone zo-

stały większe epidemie duru plamistego, duru brzuszego, czerwonki, planicy i błonicy. W tym okresie zarejestrowano 192 przypadków duru brzuszego, (25 zgonów); duru plamistego 225, (18 zgonów); czerwonki 175 (14 zgonów); błonicy 585, (50 zgonów); błonicy 495, (26 zgonów). Duże epidemie duru plamistego nawiedziły powiaty wschodnie (pow. stoliński, luniniecki i piński). Walka z dudem plamistym szła w 2-ch kierunkach: zapobiegania i tłumienia. W celach zapobiegania stosowane były szczepienia przeciwdrurowe; szczepionka nadsyłana była bezpłatnie przez Ministerstwo Opieki Społecznej, na każdorazowe zapotrzebowanie poszczególnych starostw. Sprawa tłumienia napotykała na cały szereg trudności, gdyż w pierwszym rzędzie izolacja chorych w szpitalach nie zawsze była możliwa, zachodziła przeto konieczność otwierania na miejscu specjalnych domów izolacyjnych, jak to miało miejsce w gm. płotnickiej pow. stolińskiego. Przy zwalczaniu duru plamistego, zwrócono szczególną uwagę na zawszawienie ludności, a w szczególności dziatwy szkolnej.

Sprawa zaopatrzenia ludności w dobrą wodę nie uległa w porównaniu z rokiem ubiegłym wybitnej poprawie; większość studzien publicznych ma wodę gruntową z wyjątkiem większych miast, posiadających studnie wiercone. Stan ten ma niewątpliwie decydujący wpływ na rozwój epidemii duru brzuszego. Ze zbadanych w Miejskiej Pracowni badania żywności w Brześciu n/B — 317 prób wody uznano za zdatną tylko w 197 wypadkach.

Na walkę z chorobami zakaźnymi Skarb Państwa wysygnował 7.255 złotych jako zapomogi dla poszczególnych powiatów, nawiedzonych epidemiami.

Dla zwalczania chorób społecznych, gruźlicy, jaglicy

i chorób wenerycznych funkcjonują na terenie województwa 4 Ośrodki Zdrowia w Brześciu n/B., Pińsku, Kosowie i Drohiczyńskie; oprócz tego zorganizowano 23 instytucje zapobiegawcze, z których 8 przychodni przeciwgruźliczych, 12 przeciwjagliczych i 3 przeciwwenerycznych.

Opieka nad matką ciężarną i dzieckiem ześrodkowana była w specjalnych stacjach, których na terenie województwa było 8.

Subsydjum Skarbu Państwa na walkę z jaglicą wynosiło 3.860 zł., z gruźlicą 14.350 zł., na zwalczanie chorób wenerycznych 3.500 zł., na S.ację opieki nad matką i dzieckiem 4.800 zł.

Ogółem na terenie województwa jest 16 zakładów leczniczych, z nich 2 państwowe (państwowy epidemiczny w Hancewiczach i szpital kolejowy w Brześciu n/B.) 9 samorządowych i 5 społecznych i prywatnych. Wszystkich łóżek szpitalnych 824. Liczba chorych leczonych w roku sprawozdawczym wynosiła 12.447; liczba dni leczenia 162.148, co daje przeciętne obłożenie szpitala dziennie — 27 chorych. Na jednego chorego przypada przeciętnie 13 dni leczenia. Lekarzy szpitalnych było 37, służby pielęgniarskiej 67, niższej służby (posługaczek szpitalnych) — 84, administr. gospodar. — 110. Wydatkowano na utrzymanie szpitali 729.582 zł. 02 gr.; suma zaliczonych opłat wynosiła 666.789 zł. 04 gr. Opłata szpitalna wynosiła na oddz. chirurgicznym od 4,50 zł. do 9,60 zł.; na wewnętrznym od 4 do 8 zł. i zakaźnym od 2 do 8 zł.

Aptek na terenie województwa jest 51 w tem 1 samorządowa. Udzielono koncesji na otwarcie 2-jej apteki w m. Dawidgródka pow. stolińskiego, jednak apteka ta dotychczas nie została uruchomiona.

LICZBA POŻARÓW SIĘ ZMNIEJSZA.

Według tymczasowych obliczeń Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych zanotowano na terenie Polski (z wyłączeniem m. st. Warszawy, Poznańskiego, Pomorskiego i Śląska) w r. 1933 ogółem 14.996 pożarów, przy których płonęło 25.200 nieruchomości. W stosunku do liczb z r. 1932 (16.358 pożarów i 27.072 płonących nieruchomości) liczba pożarów zmniejszyła się o 8%, a liczba płonących nieruchomości o 7%, w porównaniu zaś z r. 1931 (20.222 pożarów i 35.930

nieruchomości) spadek liczby pożarów i płonących nieruchomości jest jeszcze większy i wynosi 26 wzgl. 30%.

Wśród 13 województw, objętych powyższym sprawozdaniem, tylko jedno, mianowicie wojew. łódzkie wykazuje w porównaniu z r. 1932 wzrost zarówno liczby pożarów o prawie 300 jak i liczby płonących nieruchomości o ponad 300. W województwach lubelskim i nowogrodzkim liczba pożarów wprawdzie się zmniejszyła, ale liczba płonących nieruchomości nieco wzrosła, w pierwszym o 180, w drugim o 66, natomiast w innych województwach spadek liczb dotyczy zarówno pożarów, jak i płonących nieruchomości.

Wiadomości gospodarcze

KURSY WALUT.

(Notowane na giełdzie warszawskiej w dn. 9. II. 1934 r.).

1 dol. St. Zjedn. — 5.46 zł. — 5.41 zł.
100 frank. szwajc. — 171.93 — 171.07 zł.
1 funt. szterl. — 27.29 — 27.01 zł.
100 frank franc. — 35.01 zł. — 34.83 zł.

PAPIERY PROCENTOWE.

(Notowane na giełdzie warszawskiej w dniu 9. II. 1934 r.).

4 proc. pożyczka inwestycyjna 107.25 zł. 3 proc. pożyczka państwowa 42.00 zł., 4 proc. państwowa pożyczka premjowa dolarowa 54.50, 8 proc. Listy Zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 94 zł. (w złotych w zlocie = 161.68 zł. obieg.). 8 proc. obligacje Banku Gospodar. Krajowego 94 zł. (w zł. w zlocie = 161.68 zł. obieg.). 7 proc. Listy Zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 83.25 zł. 7 proc. obligacje Banku Gospod. Krajow. 83.25 zł. 8 proc. Listy Zastawne Banku Rolnego 94.00 (w złotych w zlocie = 161.68 zł. obiegowym). 7 proc. Listy Zastawne Bank Roln. 83.25 zł. 4 1/2 proc. Listy Zastawne Ziemskie 52.00 zł. 4 1/2 proc. Listy Zastawne m. Warszawy 58.38 zł. 8 proc. Listy Zastawne m. Warszawy 54.50. 8 proc. Listy Z. m. Piotrkowa 52.50 zł. 8 proc. Listy Zastawne m. Łodzi 51.00 zł., 8 proc. Listy Z. m. Lublina 40.00. 8 proc. Listy Z. m. Częstochowy 33.00. 8 proc. L. Z. m. Kielc 30.00. Akcje Banku Polskiego 85.50 zł.

Kurs urzędowy 1 grama czystego złota 5.9244 zł.

CENY ZBOŻA.

(Ceny za 100 kg. franko stacja załadowania)

W dn. 9. II. 1934 r. Warszawa.

Zyto 14.25 — 14.75 zł.
Pszenica 20.50 — 21.00 zł.
Jęczmień 13.05 — 15.50 zł.
Owies 11.00 — 12.00 zł.

NABIAŁ.

(W dniu 30. I. 1934 r. Warszawa).

Mleko niezbierane: Cena za 1 litr. mleka w hurcie 0.21 zł.
Masło: za 1 kg. w hurcie: wyborowe luksusowe 2.80 zł., mleczarskie deserowe II gat. 2.50 zł., mleczarskie solone 2.60 zł., osełkowe 2.10 zł.

Ceny masła w detalu rozumieją się o 15% więcej cen hurtowych.
Jaja świeże za sztukę 0.11 zł.

Książki, broszury, ulotki i czasopisma, wszystkie druki, książki i pomoce do rachuby, materiały piśmienne oraz pomoce biurowe należy nabywać w Samorządowym Instytucie Wydawniczym w Warszawie, Świętokrzyska 13.

Poradnik samorządowy

1. *Pytanie:* Zarząd miejski m. Nieszawy zapytuje, czy ciąży obecnie na nim obowiązek wypłacania dodatków mieszkaniowych nauczycielom szkół powszechnych.

Odpowiedź: Sprawa ta nie jest jeszcze wyjaśniona przez miarodajne władze. Jednak najbardziej nawet przychylna interpretacja obowiązujących obecnie przepisów dla nauczycieli, może jedynie doprowadzić, że rozporz. Prez. Rzplitej z dn. 3.12.1930 r., jako nowelizujące ustawę o zakładaniu i utrzymaniu szkół powszechnych z r. 1922, nadal obowiązuje, lecz brak obecnie stawek, według których ma być dodatek wypłacany i mogą być one określone jedynie w drodze ustawodawczej.

2. *Pytanie:* P. L. C. z województwa kieleckiego zapytuje, kto zwołuje powiatową komisję oszczędnościową, powołaną na podstawie art. 2 ust. (4) rozp. Prez. Rzplitej z dn. 21.X.1932 r.

Odpowiedź: Komisję tę zwołuje jej przewodniczący; należy jednak zauważyć, że komisje te obecnie już nie istnieją, bowiem powołane były do pracy jedynie do dnia 1 kwietnia 1933 r., chyba, że byt danej komisji przedłużył wojewoda (p. ust. (10) art. 2 rozp. Prez. Rzplitej z dn. 21.X.1932 r. (Dz. U. Nr. 91, poz. 777).

3. *Pytanie:* Jeden z wydziałów powiatowych województwa warszawskiego zapytuje, czy pismo okólne Min. Spraw Wewn. z dn. 10.VII.1933 r. (Dzien. Urzęd. Min. Spraw Wewn. Nr. 12, poz. 169) należy stosować i do tych wypadków, gdy w powiecie istniał lokalny fundusz emerytalny.

Odpowiedź: Cytowane w zapytaniu pismo okólne Min. Spraw Wewn. z dn. 10.VII.1933 r. Nr. SS. 43/58/2, należy stosować jedynie przy rozrachunkach powstających pomiędzy powiatowemi funduszami emerytalnymi, a b. Kasą Emerytalną Pracown. Samorządowych z siedzibą w Warszawie, obecnie znajdującą się w likwidacji. Stosunek lokalnego funduszu emerytalnego do powstałego w tym samym powiecie powiatowego funduszu emerytalnego winien być ujęty w przepisach przejściowych statutu, obecnie obowiązującego w danym powiecie, przyczem od dnia 13.VII.1933 r. wszelkie zmiany statutu wymagają zatwierdzenia wojewody, a to na podstawie przepisów ust. (1) i (4) art. 65 ustawy samorządowej z 23.III.1933 r.

4. *Pytanie:* Urząd gminy Czarnia powiatu Ostrołęckiego zapytuje, czy doręczanie nakazów karnych Starostwa podlega opłacie na korzyść gminy w myśl rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18.XI.1930 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 92, poz. 719).

Odpowiedź: Cytowane w zapytaniu rozporządzenie Min. Spraw Wewn. wydane jest na podstawie art. 23 i 105 rozp. Prez. Rzplitej o postęp. administr. Wobec tej okoliczności, że artykuły te są wyliczone w art. 3 rozp. Prez. Rzplitej z dn.

22.III.1928 r. o postęp. karno-admin. (D. U. Nr. 38, poz. 365), jako te postanowienia, które mają analogiczne zastosowanie do postępowania karno-admin., więc i rozporządzenie wydane na ich podstawie winno być tu stosowane i doręczanie nakazów karnych podlega opłacie na rzecz gmin.

5. *Pytanie:* Urząd gminy Jeziory pow. grodzieńskiego zapytuje, czy jest on obowiązany do pokrycia diet i kosztów podróży architekta powiatowego i lekarza, za ich przybycie do gminy na polecenie Wydziału Powiat. celem obejrzenia placu pod budynek szkolny.

Odpowiedź: Nie ma gmina do tego żadnego obowiązku, chyba, że uprzednio zobowiązała się do pokrycia tych wydatków. Wydział powiatowy delegował swych funkcjonariuszy i on pokrywa te koszty; nie można tu stosować art. 105 rozp. Prez. o postęp. admin., bowiem gmina nie jest tu stroną, lecz jedynie osobą interesowaną (art. 9 rozp. o postęp. admin.), ani okólnik Min. Spraw Wewn. z dn. 29.XI.1932 r. (Dz. Urz. M. S. Wewn. Nr. 18), bowiem dotyczy on badania lokali szkół prywatnych, a nie publicznych.

6. *Pytanie:* Urząd gminy Świerzewskiej pow. Stołpeckiego zapytuje, czy mają prawo do renty wdowej i sierocy z Z. U. P. U. nieślubna żona i 3 uprawnionych dzieci po zmarłym, ubezpieczonym w Z. U. P. U. Jak jest przedawnienie do zgłaszania tych roszczeń.

Odpowiedź: O ile ubezpieczony miał prawo do renty starczej, to mają to prawo również i dzieci uprawnione (p. art. 29 rozp. Prez. Rzpl. z dn. 24.XI.1927 r. D. U. Nr. 106, poz. 911), nieślubna żona natomiast nie ma tego prawa (p. art. 26 tego rozp. art. 26). Troje dzieci otrzyma taką rentę, do jakiej miały prawo ojciec, gdyby żył (p. art. 42 tego rozp. art. 42). Prawo do zgłoszenia roszczenia przedawnia się w ciągu 5 lat (p. art. 56 ust. (1) tego rozp. art. 56).

7. *Pytanie:* Urząd gminy Poleńskiej powiatu osmiańskiego zapytuje, czy b. wójt tej gminy, ubezpieczony w Z. U. P. U. ma prawo do zaopatrzenia emer. lub odprawy, gdy pełnił swe obowiązki 3 lata 8 mies. i w czasie pełnienia swych obowiązków uległ nieszczęśliwemu wypadkowi.

Odpowiedź: Zainteresowany ma prawo nie do renty starczej (zbyt młody wiek i zbyt krótki okres ubezpieczenia), lecz do 1) zasiłku z tytułu braku pracy przez 6 miesięcy i 2) renty inwalidzkiej, o ile lekarz Z. U. P. U. stwierdzi 50% niezdolność do pracy. Tryb zgłaszania wniosków o zasiłek czy rentę określony jest w art. 123 i 124 rozp. Prez. Rzplitej z dn. 24.XI.1927 r. (D. U. Nr. 106, p. 911).

8. *Pytanie:* Zarząd gminy Nużewo pow. ciechanowskiego zapytuje, czy gminom wiejskim przysługuje prawo pobierania samoistnego podatku wyrów-

nawczego od nowo wzniesionych budynków mieszkalnych dochodowych, które w myśl odpowiednich ustaw są zwolnione na przeciąg lat 15-stu od płaczonego państwowego podatku od nieruchomości.

Odpowiedź: Ustawa z dn. 20.III.1931 r. (D. U. Nr. 27, p. 172), której moc obowiązująca została przedłużona rozporz. Prez. Rzplitej z dn. 27.X.1933 r. (D. U. Nr. 84, poz. 613) w art. 1 i 5 wyraźnie stanowi, że podatek wyrównawczy opłacają jedynie płatnicy państwowego podatku od nieruchomości i niema podstaw prawnych do dokonywania wymiaru idealnego podatku od nieruchomości.

9. *Pytanie:* Jeden z inspektorów samorządu gminnego zapytuje:

1) Czy przewodniczący Wydziału Powiatowego może niedopuszczyć inspektora samorządu gminnego z powodu rzekomych oszczędności do dokonywania inspekcji w gminach w terminach, wskazanych w instrukcji dla inspektorów, wydanej przez Wojewodę.

2) Czy inspektor samorządu gminnego nie może być pociągnięty w takich wypadkach do odpowiedzialności za bezczynność.

3) Jakiego powinien inspektor samorządu gminnego posiadać dowody, aby uniknąć odpowiedzialności za bezczynność, wynikłą oczywiście nie z jego winy.

Odpowiedź: 1) Instrukcja wydana przez Wojewodę, jakkolwiek dotyczy czynności inspektora, obowiązuje Wydział Powiatowy, jako kolegium i jego Przewodniczącego, a nie bezpośrednio inspektora. Ten ostatni jest urzędnikiem Wydziału, — podwładnym Przewodniczącemu i starosta określa potrzebę wyjazdu, asygnuje na to środki i t. p. Inspektor jest tylko pośrednio tym zainteresowany, czy Przewodniczący stosuje się do instrukcji Wojewody.

2) Pociąga do odpowiedzialności inspektora tylko Wydział Powiatowy, stosownie do przepisów art. 37 i 38 dekretu z dn. 4.II.1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 13, p. 141), przyczem działa tu na podstawie wniosków Przewodniczącego. O bezpośredniej odpowiedzialności więc w tym przypadku inspektora trudno jest mówić.

3) W przypadku, gdyby istniała konkretna obawa co do pociągnięcia do odpowiedzialności, to należałoby posiadać ewent. odpisy swych wniosków do starosty w sprawie konieczności wyjazdów, zakomunikować o napotykanym trudnościach sekretarzowi sejmiku, inspektorowi wojewódzkiemu i t. p.

H. i P.

10. *Pytanie:* Zarząd gminy Krzynowłoga - Mała zapytuje:

1) Czy na podstawie samego zgłoszenia zamieszkania wz. Nr. 1 można zapisać z urzędu do rejestru mieszkańców osobę, która po odbyciu kary 3-letniego więzienia przybyła do gminy dn. 20.XI.1933 r., czy też należy uprzednio przeprowadzić dochodzenie co do ewent. złożenia ankiety wz. 11 w innej gminie?

2) Czy można zapisać do rejestru mieszkańców osobę na podstawie zgłoszenia zamieszkania wz. Nr. 1, która powróciła do gminy z Francji; przed wyjazdem zaś do Francji nie była objętą ankietą?

3) Czy można skreślić z rejestru mieszkańców i na jakiej podstawie osobę, na którą w dniu 10.III.1933 r. sporządzono z urzędu zgłoszenie zmiany miejsca zamieszkania wz. Nr. 2, bowiem po przeprowadzeniu dochodzenia stwierdzono, iż faktycznie osoba ta opuściła gminę bez zamiaru powrotu, lecz dotychczas nie zdołano ustalić następnego jej miejsca zamieszkania?

4) Czy można skreślić z rejestru mieszkańców i na jakiej podstawie osobę, która w dn. 24.IV.1933 r. wymeldowała się w celu poszukiwania pracy do gminy X, składając tu zgłoszenie zmiany miejsca zamieszkania wz. Nr. 2, na wysłany zaś do gm. X dowód zmiany miejsca zamieszkania wz. A, otrzymano od tej gm. zawiadomienie wz. D i do obecnej chwili nie zdołano ustalić następnego miejsca zamieszkania tej osoby? Nadmieniam, że rodzina wym. osoby, t. j. żona i dzieci zamieszkują na terenie tut. gm.

5) Czy należy odnotować w rejestrze mieszkańców kary więzienia, które zostały całkowicie wzgl. częściowo darowane na mocy amnestji z 1932 r., jak również kary aresztu i więzienia, wykonanie których zawieszono na pewien okres czasu? Nadmieniam, że Sądy nadsyłają zawiadomienia o skazaniu osób wymienionymi karami.

6) Czy od osób, które otrzymały poświadczenia obywatelstwa polskiego wzgl. akty uznania obywatelstwa, należy żądać tych dokumentów celem potwierdzenia rubr. 11 rejestru mieszk., czy też wystarczyć odnotować w tej rubryce fakt otrzymania wymienionych dokumentów na podstawie nadsyłanych zawiadomień ze Starostwa. W tym ostatnim wypadku jaka winna być adnotacja?

Odpowiedź: 1) W naszym wypadku przybysz zamieszkał w gminie po odbyciu kary 3-letniego więzienia. Jest przeto nader prawdopodobne, że ankiety nie składał w żadnej gminie i że nic nie stoi na przeszkodzie do wpisania go do rejestru mieszkańców. Okoliczność tę najlepiej odnotować na zgłoszeniu; w rubryce „poprz. m. zamieszkania“ wpisać: „wzamin ankiety (patrz zgłoszenie)“.

Gdyby atoli zachodziła wątpliwość, że tenże przybysz wypełnił ankietę w więzieniu, lub że ankieta wypełniona została przez jego rodzinę w gminie poprz. zamieszkania, wówczas należy przestać tam wzór C.

2) W danym wypadku przybysz powraca z Francji; uprzednio zamieszkiwał w Polsce. Jest to zatem zjawisko reemigracji. Te wypadki reguluje § 33 ust. 1 oraz § 36 ust. 2 lit. cc) rozporządzenia M. S. Wewn. oraz punktu 6 okólnika M. S. Wewn. Nr. 122 z dnia 13.X.1932 r. o ewidencji centralnej zgłoszeń zamieszkania. Stosownie do powołanych przepisów należy w tym wypadku:

a) wpisać przybysza do ks. kontr. r. ludn. i przesłać wzór C do gminy, w której zamieszkiwał ostatnio w Polsce (patrz § 29 instrukcji M. S. Wewn.),

b) wystąpić do powiatowej władzy adm. og. z odpowiednim wnioskiem (co do zapisania wzgl. niezapisania do rejestru), dołączając całą korespondencję w tej sprawie,

c) odnotować fakt przybycia z zagranicy w tabelce statystycznej, a w swoim czasie przesłać odpis zgłoszenia do M. S. Wewn. za pośrednictwem starostwa (patrz powołany wyżej okólnik).

W takich wypadkach należy zwracać uwagę na kwestję posiadania dokumentu, upoważniającego przybycia do przekroczenia granicy (paszportu zagranicznego).

3) Jest to wypadek braku informacji co do nast. m. zamieszkania. W tych wypadkach należy dokonać skreślenia z rejestru z urzędu po upływie 5 miesięcy od chwili opuszczenia gminy. (Patrz § 36 ust. 1 lit. c) rozp. M. S. Wewn. oraz § 21 ust. 1 i 3 i § 35 instrukcji M. S. Wewn.).

4) Ten wypadek różni się nieco od poprzedniego, albowiem w gminie pozostają nadal żona i dzieci osoby wymeldowanej. Tu może przeto zachodzić wątpliwość, czy mamy do czynienia ze zjawiskiem zmiany m. zamieszkania, czy też ze zjawiskiem czasowej nieobecności.

Pozostawiając bowiem żonę i dzieci oraz mieszkanie, dana osoba nie zlikwidowała dotychczasowego swego miejsca zamieszkania, a przynajmniej nie ma się do takiego twierdzenia dostatecznych dowodów. Okoliczność, że osoba ta jest nieobecna w ciągu 10 miesięcy nie jest tu miarodajna, gdyż czynnik czasu nie odgrywa przy zamieszkaniu sam przez się decydującej roli. (Patrz książka Brodowskiego str. 13 i poprzednie).

Naszem zdaniem należałoby raczej uznać wymeldunek na wzorze Nr. 2 za błędny. Aby uchylić te wątpliwości, należy zażądać wyjaśnień od żony, ewentualnie złożyć tę sprawę do terminarza, oczekując albo zawiadomienia z innej gminy, albo wyjaśnienia się sytuacji. W rubryce „uwagi“ rejestru należy wszakże odnotować: „opuścił gminę dnia . . . . niewiadomo dokąd“. (Porównaj § 26 ust. 4 instr. M. S. Wewn.).

5) Adnotację o skasowaniu należy uczynić w rejestrze zawsze, jeżeli sąd nadesłał odpowiednie zawiadomienie.

6) Jeżeli starostwo nadesłało zawiadomienie o wydaniu poświadczenia wzgl. uznania obywatelstwa, należy w rubr. 11 rejestru mieszk. odnotować Nr., datę i władzę wystawiającą *dany akt, oraz dopisać „patrz akta“*. Samo zaś zawiadomienie przechowywać w archiwum dokumentów razem z innymi dokumentami, potwierdzającymi zapisy w rejestrze. Numeru i daty *zawiadomienia* nie należy notować, lecz tylko Nr. i datę *samego aktu* (poświadczenia obywatelstwa, uznania obywatelstwa). Tak samo nie należy notować faktu otrzymania zawiadomienia ze starostwa: wystarczy samo powołanie się na posiadanie dokumentu w aktach („p. akt“). (Patrz § 39 rozp. M. S. Wewn. oraz § 31 i 40 instrukcji M. S. Wewn.).

B.

Komunikaty

XV KURS ADMINISTRACJI KOMUNALNEJ.

W drugiej połowie lutego r. b. rozpocznie się XV Kurs Administracji Komunalnej przy Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie.

Na Kurs mogą być przyjęci tylko czynni pracownicy samorządowi, odpowiadający następującym warunkom:

Dla grupy A: conajmniej 6 klas szkoły średniej, oraz trzy lata praktyki na stanowisku referendarskim lub podreferendarskim w samorządzie gminnym, miejskim i powiatowym.

Dla grupy B: conajmniej 4 klasy szkoły średniej lub 7 klas szkoły powszechnej oraz 3 lata praktyki w samorządzie gminnym, miejskim lub powiatowym.

Oplata za naukę wynosi w grupie A zł. 300, w grupie B zł. 150.

Podział kursów na A i B jest jednak warunkowy, zależny od tego, czy na grupę A zapisze się conajmniej 30 słuchaczy. W razie braku tej liczby, wszyscy słuchacze objęci będą wspólnym kursem B, którego program w szerszej mierze uwzględnia potrzeby gmin wiejskich, pozwala jednak poza tem na równoległe szkolenie pracowników pozostałych związków samorządowych (okólnik M. S. W. Nr. Nr. SS. 47/2/14 z dnia 29.8.1933 r.).

Podania o przyjęcie mogą składać osoby odpowiadające powyższym warunkom w terminie do 10 lutego r. b. przesyłając je bezpośrednio do Dyrekcji Kursu przy W. W. P. w Warszawie, ul. Opaczewska 2a.

Do podania należy obowiązkowo dołączyć:

- a) Metrykę urodzenia.
- b) Świadectwa szkolne w oryginałach.
- c) Świadectwa pracy.
- d) Własnoręcznie napisany krótki życiorys.
- e) Dwie fotografie.

Każdy pracownik samorządowy, wyjeżdżający na Kurs, winien uzyskać od swego pracodawcy (zarząd gminy, zarząd miejski, wydział powiatowy), oficjalną delegację na Kurs, względnie dokumentalne potwierdzenie udzielenia urlopu płatnego na okres trwania Kursu. Uzyskanie jednego z powyższych wymienionych dokumentów leży w interesie każdego pracownika samorządowego, zamierzającego wyjechać na Kurs. Poza tem należy zwrócić się do p. przewodniczącego wydziału powiatowego, jako zarządzającego powiatowym funduszem na kształcanie, z prośbą o wyasygnowanie z tego funduszu potrzebnej kwoty na opłatę czesnego oraz o udzielenie zapomogi na koszt pobytu w Warszawie i o zwrot kosztów nabytych podręczników i biletów kolejowych do Warszawy i z powrotem. Dla orientacji podajemy, iż koszt 5-miesięcznego pobytu w Warszawie na Kursie, poza opłatą czesnego — wyniesie 650 — 700 zł. przy najskromniejszych warunkach życia.

Zainteresowani w sprawie wyjazdu na Kurs winni zwracać się do kol. prezesów oddziałów powiatowych o pomoc zarówno przy uzyskaniu urlopu płatnego, jak i o otrzymanie zapomogi z powiatowego funduszu na kształcanie (patrz okólnik Centralnego Zarządu Nr. 15/33).